

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Jakso- työ- ryhmän väli- raportti

21/2011

Valtion työmarkkinalaitos

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Jaksotyöryhmän väliraportti

Valtiovarainministeriön julkaisuja

21/2011

Valtio työnantajana

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
PL 28 (Snellmaninkatu 1 A) 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 09 16001 (vaihte)
Internet: www.vm.fi
Taitto: Pirkko Ala-Marttila/VM-julkaisutiimi

Juvenes Print
Tampereen Yliopistopaino Oy, 2011

Kuvailulehti

Julkaisija ja julkaisu-aika	Valtiovarainministeriö, huhtikuu 2011	
Tekijät	Jaksotyötä selvittävä työryhmä Hallitusneuvos Tuija Wilska, valtiovarainministeriö, työryhmän puheenjohtaja Tuliyli tarkastaja Marko Kuusipalo, Tullihallitus, työryhmän sihteeri	
Julkaisun nimi	Jaksotyöryhmän väliraportti	
Asiasanat	työaika, korvaukset, jaksotyö, keskeytynyt työkakso	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisuja 21/2011	
Julkaisun myynti/jakaja	Julkaisu on saatavissa pdf-tiedostona osoitteesta www.vm.fi/julkaisut . Samassa osoitteessa on ohjeet julkaisun painetun version tilaamiseen.	
Painopaikka ja -aika	Juvenes Print, Tampereen Yliopistopaino Oy 2011	
ISBN 978-952-251-201-7 (nid.) ISSN 1459-3394 (nid.) ISBN 978-952-251-202-4 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sivuja 60	Kieli Suomi
Tiivistelmä <p>Jaksotyöryhmän väliraportissa on selvitetty työajoista tehdyn valtion virka- ja työehtosopimuksen jaksotyötä koskevien sopimusmääräysten toimivuutta, erityisesti johdonmukaisuutta keskeytyneessä työkaksossa. Toimivuutta on selvitetty valtion eri jaksotyöaloille tehdyn kyselyn avulla. Lisäksi raportissa on selostettu, mitä työaikalaisa on säädetty ja muilla sopimusaloilla sovittu poissaolojen vaikutuksista työtuntimääriin ja ylityökorvauksiin. Valtion virkamiesten, kuntasektorin sekä yksityisen terveystalvelualan keskeytyneen jakson sopimusmääräysten soveltamista erilaisissa tilanteissa on myös vertailtu. Esimerkkien avulla on perehdytty erikseen työvuoroluetteloa laadittaessa tiedettyjen ja myöhemmin ilmaantuvien keskeytysten vaikutuksiin edellytetyjen työtuntien määriin ja maksettaviin ylityökorvauksiin.</p> <p>Valtion 28.2.2011 tehdyn virka- ja työehtosopimuksen allekirjoittamispytäkirjan 3 §:ssä on sovittu, että työryhmä jatkaa työtään sopimuskauden loppuun saakka. Työryhmän tehtävänä on selvittää kyseisten keskeytynyttä jaksoa koskevien sopimusmääräysten eräiden kehittämisevaihtoehtojen vaikutuksia toiminnan järjestämiseen, kustannuksiin, työtunteihin ja henkilöstöresursseihin. Lisäksi työryhmän tehtävänä on selvittää muiden jaksotyötä koskevien sopimusmääräysten kehittämistä toiminnan tuloksellisuuden ja joustavuuden edistämiseksi sekä tehdä tarvittavat ehdotukset määräysten muuttamiseksi.</p>		

Presentationsblad

Utgivare och datum	Finansministeriet, april 2011	
Författare	Arbetsgruppen som utreder periodarbete Regeringsråd Tuija Wilska, finansministeriet, arbetsgruppens ordförande Tullöverinspektör Marko Kuusipalo, Tullstyrelsen, arbetsgruppens sekreterare	
Publikationens titel	Jaksotyöryhmän väliraportti	
Publikationsserie och nummer	Finansministeriet publikationer 21/2011	
Beställningar/distribution	Publikationen finns på finska i PDF-format på www.vm.fi/julkaisut . Anvisningar för beställning av en tryckt version finns på samma adress.	
Tryckeri/tryckningsort och -år	Juvanes Print, Tampereen Yliopistopaino Oy	
ISBN 978- 952-251-201-7 (hft.) ISSN 1459-3394 (hft.) ISBN 978- 952-251-202-4 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sidor 60	Språk Finska

Sammandrag

Periodarbetsgruppen har i sin halvtidsrapport utrett funktionaliteten hos avtalsbestämmelserna om periodarbete i statens tjänste- och arbetskollektivavtal om arbetstider, speciellt med tanke på konsekvensen i fråga om avbrutna arbetsperioder. Funktionaliteten har utretts genom enkäter som riktats till olika periodarbetsbranscher inom staten. Dessutom har man förklarat vad som föreskrivs i arbetstidslagen och vad som överenskommit inom andra avtalsbranscher om frånvaros inverkan på arbetstimmar och övertidsersättningarna. Man har även jämfört tillämpningen av avtalsbestämmelserna för avbrutna perioder för statliga tjänstemäns, kommunsektorns samt den privata hälsovårdsbranschens del. Man har med hjälp av exempel skilt fördjupat sig i verkningarna av avbrott som varit kända vid planerandet av turordningen eller som uppstått senare för de arbetstimmar som krävs och de övertidsersättningar som betalas ut.

Enligt 3 § i statens tjänste- och arbetskollektivavtal av den 28 februari 2011 ska arbetsgruppen fortsätta sitt arbete ända till slutet av avtalsperioden. Arbetsgruppen ska utreda de konsekvenser som vissa utvecklingsalternativ för avtalsbestämmelserna om de nämnda avbrutna perioderna har för ordandet av verksamheten, kostnaderna, arbetstimmar och personalresurserna. Arbetsgruppen ska dessutom utreda utvecklandet av andra avtalsbestämmelser som gäller periodarbete i syfte att främja verksamhetens effektivitet och flexibilitet, och lägga fram nödvändiga förslag till ändring av bestämmelserna.

Description page

Publisher and date	Ministry of Finance, April 2011	
Author(s)	Working group on working hours averaged over a period Ms Tuija Wilska, Senior Adviser, Ministry of Finance, Chair of the working group Mr Marko Kuusipalo, Senior Officer, National Board of Customs, secretary	
Title of publication	Jaksotyöryhmän väliraportti	
Publication series and number	Ministry of Finance publications 21/2011	
Distribution and sale	The publication can be accessed in pdf-format in Finnish at www.vm.fi/julkaisut . There are also instructions for ordering a printed version of the publication.	
Printed by	Juvenes Print, Tampereen Yliopistopaino Oy	
ISBN 978- 952-251-201-7 (print.) ISSN 1459-3394 (print.) ISBN 978- 952-251-202-4 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	No. of pages 60	Language Finnish

Abstract

The interim report of the working group examines the functioning of the contractual provisions on working hours governing work averaged over a period in the collective agreement for public employees, focusing especially on consistency in discontinued working periods. The functioning was surveyed using a questionnaire among different government sectors where working hours are averaged over a period. The report also describes the provisions of the Working Hours Act and the agreements made on absences from work in other contractual sectors and the implications of these absences on the hours worked and on overtime. Comparisons were also made on the application of contractual provisions for discontinued periods among central government employees, local government employees and private sector health care services. Using examples, a closer look was taken into the effects of anticipated discontinuity in the work rota lists and ones that transpire later and their impact on the required working hours and on overtime compensation.

In section 3 of the minutes of the collective agreement for public employees contracted on 28 February 2011 it was agreed that the working group would carry on its work until the end of the agreement period. The purpose is to examine, among the contractual provisions of the pertinent discontinued periods, the effects of certain development alternatives on the organisation of activities, on costs, on working hours and on human resources. The aim is also to evaluate ways to develop the contractual provisions of working hours averaged over a period to promote effectiveness and flexibility operations and to provide the required proposals to change the provisions.

Valtiovarainministeriölle

Sopimuskaudelle 2010-2012 tehdyn valtion virka- ja työehtosopimuksen allekirjoittamispöytäkirjan 6 §:n mukaisesti valtiovarainministeriö asetti 13.4.2010 työryhmän selvittämään valtion työajoista tehdyn virka- ja työehtosopimuksen jaksotyötä koskevien sopimusmääräysten toimivuutta, erityisesti johdonmukaisuutta keskeytyneessä työjaksossa. Selvitys ja tarvittavat ehdotukset määräysten kehittämiseksi tuli tehdä vuoden 2010 loppuun mennessä.

Työryhmän puheenjohtajana toimi hallitusneuvos Tuija Wilska valtiovarainministeriöstä ja jäseninä neuvottelevat virkamiehet Riitta Bäck ja Lauri Liusvaara sekä finanssineuvos Veli-Matti Lehtonen valtiovarainministeriöstä, tullilylitarkastaja Marko Kuusipalo Tullihallituksesta, sopimustoimitsija Mikko Siljander ja pääluottamusmies Lassi Majamaa Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:stä, neuvottelupäällikkö Markku Nieminen ja pääluottamusmies Sakari Vuorenmaa Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:stä sekä asiamies Mikko Äikäs ja pääluottamusmies Pekka Lassila Palkansaajajärjestö Pardia ry:stä. Työryhmän sihteerinä toimi tullilylitarkastaja Marko Kuusipalo.

Saatuaan työnsä päätökseen työryhmä jättää muistionsa valtiovarainministeriölle.

Helsingissä 28 päivänä maaliskuuta 2011

Tuja Wilska

Riitta Bäck

Veli-Matti Lehtonen

Lauri Liusvaara

Marko Kuusipalo

Mikko Siljander

Lassi Majamaa

Markku Nieminen

Sakari Vuorenmaa

Mikko Äikäs

Pekka Lassila

Sisältö

1	Työryhmän toimeksianto	13
2	Valtion jaksotyötä tekevät virkamiehet	15
2.1	Valtion keskeytyneen jakson sopimusmääräykset	16
2.2	Keskeytynyt työjakso	16
2.3	Ennalta tiedetty ja yllättävä keskeytys	18
3	Jaksotyöaloille tehty kysely ja sen tulokset	19
3.1	Yhteenveto kyselyn vastauksista	19
3.2	Aloittainen yhteenveto saaduista työvuoroluetteloista	20
3.3	Tilastoyhteenveto vastauksista	26
4	Työaikalain säännökset ja eräiden alojen sopimusmääräykset	27
4.1	Työaikalaki	27
4.2	Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus.....	27
4.3	Palvelulaitosten työnantajyhdistyksen työehtosopimus	29
4.4	Terveyspalvelualan työehtosopimus.....	30
4.5	Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus	32
5	Valtion ja muiden alojen sopimusmääräysten vertailua	33
5.1	Kuntasektori	33
5.2	Terveyspalveluala.....	34
5.3	Esimerkit	35
5.3.1	Ennalta tiedetty keskeytys	36
5.3.2	Yllättävä keskeytys	39

6	Järjestelmän muutostarpeet	43
6.1	Järjestöjen arvioita valtion jaksotyöjärjestelmästä ja sen muutostarpeista	43
6.1.1	Yleistä.....	43
6.1.2	Nykyisten määräysten soveltamisen ongelmia.....	43
6.1.3	Järjestöjen esittämät toimenpiteet	44
6.2	Työnantajaa edustavien jäsenten näkemykset	45
6.2.1	Yleistä nykyisestä järjestelmästä	45
6.2.2	Esitykset nykyisen järjestelmän osittaiseksi muuttamiseksi	46
6.2.3	Esitykset siirtymisestä kokonaan uuteen järjestelmään ...	46
7	Työryhmän jatkotyöskentely	49
LIITE 1	Kysymyksiä jaksotyöalojen virastoille	50
LIITE 2	Tilastoyhteenveto jaksotyöaloille teetetystä kyselystä.....	52
LIITE 3	Ennalta tiedettyjen keskeytysten vertailua eri alojen järjestelmillä	54
LIITE 4	Yllättävien keskeytysten vaikutus ylityöhön ja korvausten korotusosuuksiin eri alojen järjestelmillä.....	59

1 Työryhmän toimeksianto

Sopimuskaudelle 2010-2012 tehdyn valtion virka- ja työehtosopimuksen allekirjoittamispöytäkirjan 6 §:n mukaisesti valtiovarainministeriö asetti 13.4.2010 työryhmän selvittämään valtion työajoista tehdyn virka- ja työehtosopimuksen jaksotyötä koskevien sopimusmääräysten toimivuutta, erityisesti johdonmukaisuutta keskeytyneessä työjaksossa. Selvitys ja tarvittavat ehdotukset määräysten kehittämiseksi tuli tehdä vuoden 2010 loppuun mennessä.

2 Valtion jaksotyötä tekevät virkamiehet

Seuraavassa on esitetty tiedot niiden virkamiesten lukumäärästä, joiden työaikoihin noudatetaan työajoista tehdyn valtion virka- ja työehtosopimuksen (jäljempänä valtion työaikasopimus) jaksotyötä koskevia sopimusmääräyksiä.

Virasto / ala	lukumäärä
Hallinnon tietotekniikkakeskus	8
Hätäkeskuslaitos	631
Liikennevirasto	8
Museovirasto	2
Pakolaisten ja turvapaikan hakijoiden vastaanotto	5
Poliisitoimi	8 173
Puolustusministeriö	3
Puolustusvoimat	1 054
Rikosseuraamuslaitos	1 653
Tullilaitos	1 048
Ulkoasiainministeriö	16
Valtion koulukodit	271
Valtion mielisairaalat	675
Valtion taidemuseo	80
Valtioneuvoston kanslia	26
Yleissivistävät koulut	119
YHTEENSÄ	13 772

Lisäksi Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa on jaksotyötä tekeviä virkamiehiä, joihin sovelletaan näiden alojen omia työaikoja koskevia virkaehtosopimuksia. Puolustusvoimissa tällaisia virkamiehiä on 6 784 ja Rajavartiolaitoksessa 1 983.

Valtionhallinnossa on lisäksi 174 jaksotyötä noudattavaa työsopimussuh-teista työntekijää.

Edellä mainitut lukumäärät ovat työnantajan henkilöstötietojärjestelmä Tahtista ja ne ovat joulukuun 2010 tilanteen mukaisia.

2.1 Valtion keskeytyneen jakson sopimusmääräykset

Valtion työaikasopimuksen 17 §:ssä on sovittu lisä- ja ylityökorvausten määräytymisestä keskeytyneessä työjaksossa tai -viikolla. Virkamiehillä ja työntekijöillä on asiasta omat määräyksensä. Virkamiesten määräys koskee vain niitä, jotka tekevät jaksotyötä. Työntekijöiden määräystä sovelletaan myös viikkotyötä tekeviin. Jäljempänä jaksotyön sopimusmääräyksiä tarkastellaan vain virkamiesten osalta.

Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa on omat tarkentavat virkaehtosopimukset jaksotyötä tekevien virkamiesten työajoista. Myös muissa virastoissa voi olla omia työaikamääräyksiä. Tässä tarkastelussa käsitellään kuitenkin vain valtion työaikasopimuksen määräyksiä ottamatta kantaa hallinnonala- tai virasto-kohtaisiin sopimusmääräyksiin.

2.2 Keskeytynyt työjakso

Jaksotyössä vuorokautiselle tai viikoittaiselle työajalle ei ole määrätty enimmäispituuksia, joskin työvuorojen pituuksissa ja määrässä on huomioitava valtion työaikasopimuksen 12 §:n määräykset viikoittaisesta vapaa-ajasta ja työaikalain 29 §:n säännös vuorokausilevosta.

Mikäli virkamies jaksotyössä ei ole ollut työssä koko työjaksoa loman, sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi taikka sen johdosta, että virkasuhde on alkanut tai päättynyt kesken työjakson, lasketaan lisä- ja ylityökorvaus keskeytyksen ulkopuolella olevien päivien eli laskentapäivien työtuntien perusteella soveltaen suhteellisten työtuntinormien taulukoita. Jollei virkasuhde kestä vähintään yhtä kokonaista työjaksoa, ei suhteellisten työtuntinormien taulukoita sovelleta. (Valtion työaikasopimuksen 17 §:n 1 momentti)

Valtion työaikasopimuksen 17 §:n soveltamismääräyksessä todetaan, että laskentapäiviä ovat työpäivien lisäksi muun muassa työnantajan määräämään koulutukseen ja työnantajan taloudellisesti tukemaan ammattiyhdistyskoulutukseen kulunut vuorokausi, virka- tai komennusmatkalla varsinaiseen matkustamiseen kulunut vuorokausi mikäli virkamies on samalla joutunut hoitamaan virkatehtäviään, viikkolepopäivät, työvuoroluettelon mukaiset vapaapäivät sekä työtapaturman sattumispäivä ja sairastumispäivä, jos virkamies on jo aloittanut työnsä, vaikka virkamies niiden johdosta joutuu jäämään pois työstä tai hänelle myönnetään sairauden vuoksi virkavapautta.

Edellä tarkoitettulta koulutusvuorokaudelta lasketaan työajan lisäykseksi 7 tuntia 39 minuuttia. Työajan lisäykseksi laskettava ajalta ei makseta ilta-, yö-, lauantai- tai sunnuntaiyökorvausta eikä aattopäivänkorvausta.

Keskeytymättömässä kolmeviikkoisjaksossa laskentapäiviä on yhtä monta kuin kalenteripäiviä eli siis 21.

Valtion työaikasopimuksen 17 §:n 1 momentissa mainitut poissaolot ovat keskeytyspäiviä. Soveltamismääräyksen mukaan keskeytyspäiviä ovat muun muassa vuosilomapäivät, vuosilomaan jäävät lauantait, sunnuntait, kirkolliset juhlapäivät, itsenäisyyspäivä, juhannusaatto ja vapunpäivä. Jos vuosilomaa on myönnetty kaikki kalenteriviikon vuosilomasopimuksen mukaiset arkipäivät, myös vapaaksi annetut kyseisen viikon edellä sanotut päivät ovat keskeytyspäiviä. Myös virkavapauspäivät sekä virka- tai komennusmatkalla vain varsinaiseen matkustamiseen kulunut vuorokausi ovat keskeytyspäiviä. Vuosilomien osalta edellä sanottua noudatetaan 1.4.2009 jälkeen ansaittavia vuosilomia määrättäessä ja annettaessa. Ennen 1.4.2009 ansaittuja vuosilomia ja niistä säästettyjä lomiamääräyksiä ja annettaessa keskeytyspäiviä ovat vuosilomapäivät, vuosilomaan jäävät sunnuntait, kirkolliset juhlapäivät, itsenäisyyspäivä, juhannusaatto ja vapunpäivä.

Kussakin kolmeviikkoisjaksossa olevat 21 kalenteripäivää ovat joko laskentapäiviä tai keskeytyspäiviä. Kunkin laskentapäivän, ja toisaalta myös keskeytyspäivän, laskennallinen arvo on 5 tuntia 28 minuuttia, joka on saatu jakamalla keskeytymättömän työjakson säännöllinen työaika, 114 tuntia 45 minuuttia, 21:llä eli jakson kalenteripäivien lukumäärällä. Keskeytyneen työjakson tuntimäärä ja ylityökorvaukset määräytyvät työjaksolle jäävien laskentapäivien lukumäärän perusteella. Työjakson ylityökynnys saadaan kertomalla edellä mainittu yhden päivän arvo, 5 tuntia 28 minuuttia, laskentapäivien lukumäärällä. Toisin sanoen kukin keskeytyspäivä alentaa ylityökynnystä 5 tunnilla 28 minuutilla.

Valtion työaikasopimuksen 5 §:ään sisältyvät määräykset työaikaa lyhentävistä arkipyhistä. Kyseiset arkipyhät lyhentävät kukin työjakson työaikaa jaksoissa 8 tunnilla. Mikäli tällaisen arkipyhän sisältävän työjakson työaikaa ei pystytä lyhentämään, syntyy arkipyhän luonteesta riippuen joko korvattavaa lisätyötä tai ylityötä. Arkipyhiä sisältävillä työjaksoilla työnteon keskeytykset alentavat työjakson lisä- ja ylityökorvauskynnyksiä edellä mainittua tuntimäärää, 5 tuntia 28 minuuttia, vähemmän. Työjakson kokonaistuntimäärään on alempi kuin normaalityöjaksolla jakajana olevien kalenteripäivien lukumäärän pysyessä samana.

Täydessä työjaksossa (21 laskentapäivää), joka ei sisällä arkipyhiä, säännöllisen työajan eli 114 tunnin 45 minuutin ylittävältä ajalta maksetaan ylityökorvauksena 18 ensimmäiseltä työtunnilta 50 %:lla korotettu yksinkertainen tuntipalkka ja seuraavilta työtunneilta 100 %:lla korotettu yksinkertainen tuntipalkka. Mikäli jakso sisältää muuksi kuin lauantai- tai sunnuntai- tai vapunpäivän, itsenäisyyspäivän tai vapunpäivän, korvataan ylityönä 106 tunnin 45 minuutin lisäksi tehdystä työstä ensimmäiseltä 26 tunnilta 50 %:lla korotettu yksinkertainen tuntipalkka ja sitä seuraavilta työtunneilta 100 %:lla korotettu yksinkertainen tuntipalkka. Muut arkipyhät vähentävät myös jakson työaikaa, mutta eivät vaikuta ylityökorvauskynnyksiin. Tällöin arkipyhäjakson työajan lisäksi tehty työ korvataan lisätyönä yksinkertaisen tuntipalkan mukaan aina ylityökorvauskynnysten saavuttamiseen asti. Mikäli jakso ei

sisällä 21 laskentapäivää, lisä- ja ylityökorvausrajat laskevat samassa suhteessa kuin jakson työaika.

Kunkin työjakson työaika sekä lisä- ja ylityökorvauskynnykset on valmiiksi laskettu sopimuksen liitteenä olevissa jaksotyötä tekevien virkamiesten suhteellisten työtuntinormien taulukoissa. Sopimusmääräyksen mukaan kyseisiä taulukoita käytetään lisä- ja ylityön laskennassa. Taulukoita käytetään myös työvuoroluetteloiden suunnittelussa, jos jo työvuoroluetteloiden laatimisvaiheessa tiedetään, että työjaksoon sisältyy valtion työaikasopimuksen 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuja poissaoloja. Työjakson tuntimäärä suunnitellaan siis ennalta tiedettyjen laskentapäivien lukumäärän perusteella työtuntinormien mukaiseksi. Näin voidaan välttää lisä- ja ylityön tai toisaalta tuntivajauksen suunnitteleminen keskeytyneelle työjaksolle.

Mikäli työvuoroluettelon vahvistamisen jälkeen ilmenevä keskeytyspäivä sattuu sellaiselle työvuorolle, joka työvuoroluettelon mukaan on pidempi kuin 5 tuntia 28 minuuttia, saattaa työjakson työaika tämän johdosta alittaa suhteellisen työtuntinormin. Valtion työaikasopimuksen 9 §:n yhteydessä olevassa soveltamismääräyksessä todetaan, että vahvistettua työvuoroluetteloa tulee noudattaa, ellei ole perusteltua syytä siitä poikkeamiseen. Sairauden, vuosiloman tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi jaksotyötä tekevien virkamiesten suhteellisen työntuntinormin mukaan vajaaksi jääneet työtunnit saadaan teettää täyteen vain silloin, kun siihen on toiminnan kannalta perusteltua syytä.

Lisäksi soveltamismääräyksessä todetaan, että jollei virkasuhde kestä vähintään yhtä kokonaista työjaksoa, lasketaan ylityökorvaukset työaikalain 22 §:n 3 momentin mukaisesti. Tätä lainkohtaa käsitellään tarkemmin jäljempänä kohdassa 4.1.

2.3 Ennalta tiedetty ja yllättävä keskeytys

Valtion työaikasopimuksessa ei ole määritelty ennalta tiedettyä ja yllättävää keskeytystä. Käytännössä sillä on kuitenkin merkitystä, onko työjaksoon sisältyvä poissaolo tiedossa niin varhaisessa vaiheessa, että se voidaan ottaa huomioon työvuoroluettelon laadinnassa.

Työaikalain 35 §:n mukaan työvuoroluetteloa saa muuttaa vain työntekijän suostumuksella tai töiden järjestelyyn liittyvästä painavasta syystä sen jälkeen, kun se on annettu työntekijälle tiedoksi. Luettelo on annettava tiedoksi viimeistään viikkoa ennen siinä tarkoitettun ajanjakson alkamista. Säännöstä sovelletaan myös valtion jaksotyössä.

Kun jäljempänä puhutaan ”ennalta tiedetystä keskeytyksestä” tarkoitetaan tilannetta, jolloin työvuoroluetteloa voidaan keskeytyksen vuoksi vielä muuttaa ennen sen tiedoksi antamista. Mikäli keskeytys tapahtuu työvuoroluettelon vahvistamisen jälkeen, on kyseessä ”yllättävä keskeytys”.

3 Jaksotyöaloille tehty kysely ja sen tulokset

Toimeksiantoonsa liittyen jaksotyöryhmä teki valituille aloille kyselyn jaksotyötä ja etenkin keskeytynyttä työjaksoa koskevien valtion työaikasopimuksen määräysten toimivuudesta niin työnantajan kuin henkilöstön näkökulmasta.

Kyselyyn valitut alat olivat poliisitoimi, Tullilaitos, Häätäkeskuslaitos, rikosseuraamusala, valtion sairaalat ja Valtion taidemuseo. Näille aloille osoitetut kysymykset ovat **liitteenä 1**.

Kyselyyn toivottiin vastaukset myös jonkin yhden yksikön näkökulmasta. Vastauksiin pyydettiin myös liittämään esimerkkinä kyseisen toimipaikan tai yksikön alkuperäinen työvuoroluettelo. Samoin vastauksiin pyydettiin liittämään mahdolliset jaksotyötä koskevat erilliset ohjeet.

3.1 Yhteenveto kyselyn vastauksista

Vaikka kyselyyn vastanneet alat olivat toiminnaltaan hyvin erilaisia ja toiminnan painopisteet saattoivat vaihdella eri vuorokauden aikoina ja viikonpäivinä, niin Valtion taidemuseota lukuun ottamatta aloja yhdisti tarve ympärivuorokautiselle toiminnalle. Osa vastanneista aloista kertoi työmäärän olevan kiinteä vuoden jokaisena päivänä ja osalla aloista mm. yleiset juhlapäivät ja suuret yleisötapahtumat vaikuttivat toimintaan ja sen suunnitteluun.

Osalla aloja oli annettu joitakin tarkentavia ohjeita esimerkiksi vuosiloman myöntämiseen eräissä tilanteissa sekä useammalla alalla oli sovittu tai muuten muodostunut käytännöksi noudattaa 12 tunnin enimmäispituutta työvuorojen suunnittelussa. Pääsääntöisesti aloilla noudatettiin kuitenkin valtion työaikasopimuksen määräyksiä sellaisenaan.

Kyselyn yhtenä päätarkoituksena oli kartoittaa, minkä verran erilaisia työjakson keskeytystilanteita ilmenee, minkälaisia vaikutuksia näillä on ja kuinka toimiviksi nykyiset keskeytyneen jakson sopimusmääräykset koetaan niin työnantajan kuin henkilöstön näkökulmasta.

Harkinnanvaraisten keskeytysten, kuten vuosilomien osalta useimmilla aloilla työtunnit tasataan suhteellisten työtuntinormitaulukoiden mukaisesti

riippumatta siitä, haetaanko poissaoloa ennen työvuoroluettelon julkaisemista vai sen jälkeen. Näin meneteltiin, koska näin ollen poissaolon myöntäminen ei aiheuttanut perusteetonta työajan ylitystä eikä toisaalta myöskään työtuntien menetystä. Osassa vastauksia nousi esille tilanteita, joissa lyhyet vuosilomat, joihin ei sisälly viikonloppua, koettiin epäedullisemmaksi kuin muissa työaikamuodoissa.

Myös jakson aikana tulevien yllättävien keskeytysten, kuten sairastumisten osalta eri alojen vastauksissa tuli esille keskenään samankaltaisia asioita. Henkilöstön edustajien vastauksissa korostuivat tilanteet, joissa jaksolla aiemmin tehdyt ylitykset eivät muodostaneet ylityökorvausta kun jakson ylityöt lasketaan suhteuttaen keskeytyksen ulkopuolisten päivien määrä jakson kokonaistyöaikaan. Toisaalta osa työnantajista nosti esille tilanteita, joissa poissaolon kestosta ja tekemättä jääneiden työtuntien määrästä riippuen työnantajalle saattaa tulla maksettavaksi ylityökorvausta, vaikka jaksolla ei olisi poikettu työvuoroluettelosta. Osassa vastauksista niin työnantajat kuin henkilöstöedustajat totesivat, ettei esimerkiksi sairauspoissaolosta saisi tulla perusteetonta taloudellista hyötyä eikä haittaa henkilölle itselleen kuin ei myöskään työnantajalle. Sitä, minkä verran edellä kuvattuja tilanteita ilmenee, ei suurimmassa osassa vastauksia pystytty arvioimaan kovin tarkasti. Sikäli kuin vastauksiin oli liitetty arvioita, saattoivat ne poiketa huomattavasti jo saman alan vastauksen sisällä.

3.2 Aloittainen yhteenveto saaduista työvuoroluetteloista

Helsingin hätäkeskus

Jakso 25.1. – 14.2.2010, työaika 114:45

Esimerkkilistalla 55 henkilöä, jotka on jaettu 6 ryhmään, joista 5 ryhmää hoitaa säännöllisen toiminnan. Pääsäännön mukaan samaan ryhmään kuuluvat henkilöt ovat jaksolla samoissa työvuoroissa.

Jakson työaika suunnitellaan minuutillisen laskentapäivien mukaan.

Suunnitellut työvuorot ja niiden rytmitys / kierto

Vuorojen pituudet 7 – 12 tuntia. Tilaisuus ruokailuun järjestetty työaikana.

Vuorot (joka päivä)	Ruokailu	Vuoron pituus	Henkilömäärä
19-07	työaikana	12 t	n. 8-10
07-19	työaikana	12 t	n. 8-10

Yllämainittujen vuorojen lisäksi joillakin päivillä vaihtelevan mittaisia työajaksi luettavia sisäisiä koulutuspäiviä esim. 8.30-17.30 ja 8-14.45 (jokaisella ryhmällä 1 päivä jakson aikana) sekä yksittäisiä sijoitukseltaan ja pituudeltaan vaihtelevia vuoroja ilmeisesti tuntien ”taulukkotasausta” varten.

Pohjarytmitys noudattaa alla olevaa 6 vuorokauden kiertoa. Mm. poissaolojen takia suunnitelmassa on jonkin verran poikkeamia tästä. Lisäksi yllämainitun koulutuksen ja taulukkotasauksen takia rytmin viimeisen vapaapäivän tilalla on joskus työvuoro/koulutusta.

7-19	19-24	0-7	vp	vp	vp
------	-------	-----	----	----	----

Pirkanmaan hätäkeskus

Jakso 31.5. – 20.6.2010, työaika 114:45

Esimerkkilistalla 53 henkilöä, joista 50 jaettu 6 ryhmään, jotka hoitavat säännöllisen toiminnan. Pääsäännön mukaan samaan ryhmään kuuluvat henkilöt ovat jaksolla samoissa työvuoroissa. Ryhmien lisäksi 3 henkilöä tekee vain päivävuoroja.

Jakson työaika suunnitellaan minuutilleen laskentapäivien mukaan.

Suunnitellut työvuorot ja niiden rytmitys / kierto

Vuorojen pituudet 7 – 12 tuntia. Tilaisuus ruokailuun järjestetty työaikana.

Vuorot	Ruokailu	Vuoron pituus	Henkilömäärä
14-22	työaikana	8 t	5-7
7-14	työaikana	7 t	5-7
22-07	työaikana	9 t	5-7

Yllämainittujen lisäksi ns. lisäpainotusvuoroja, jotka ovat vaihtelevan mittaisia aamu- ja päivävuoroja sekä alkuillasta alkavia, pari tuntia yli puolen yön kestäviä ilta-/yövuoroja.

Pohjarytmitys noudattaa alla olevaa 6 vuorokauden kiertoa. Tämän lisäksi vuorovahvuuksia ja taulukkovajausta täydennetään lisäpainotusvuoroilla, 0-2 vuoroa kierron viimeisten vapaapäivien tilalla.

14-22	7-14 22-24	0-7	vp	vp	vp
-------	---------------	-----	----	----	----

Valtion taidemuseo

Jakso 11. – 31.7.2010, työaika 114:45

Esimerkkilistalla 17 henkilöä.

Muista aloista poiketen työviikko alkaa sunnuntaina.

Käytettävät työvuorot ovat viikontähtäviä ja kiinteän mittaisia eikä niiden alku- tai loppuaikoja muuteta esim. taulukkotasausta varten. Keskeytyspäivätaulukoita käytetään vain sen tarkistamiseen, ettei työaika ylitä laskentapäivien osoittamia lisä- tai ylityörajoja. Mikäli yllättävä keskeytys aiheuttaisi ylitystä, ylitys pyritään antamaan vapaana.

Suunnitellut työvuorot ja niiden rytmitys / kierto

Vuorojen pituus 7 tuntia 35 minuuttia, paitsi tiistaisin 7 t 50 min. Työvuoroissa on 30 minuutin päivittäinen lepoaika.

Vuorot	Ruokailu	Vuoron pituus	Henkilömäärä
Maanantai kaikilla vapaa			
Tiistai			
8.10 – 16.30	30 min	7 t 50 min	1
9.10 – 17.30	30 min	7 t 50 min	5-6
Keskiviikko, torstai, perjantai			
8.55 – 17.00	30 min	7 t 35 min	4-6
12.55 – 21.00	30 min	7 t 35 min	4-6
Lauantai, sunnuntai			
9.25 – 17.30	30 min	7 t 35 min	4-5
10.25 – 18.30	30 min	7 t 35 min	2-4

Esimerkkilistan mukaan myös 5 tunnin vuorot mahdollisia, mutta esimerkkijaksolla näitä ei ollut yhtään.

Työvuoroilla ei näyttäisi olevan säännönmukaista kiertoa.

Tulli, sähköinen tullauskeskus

Jakso 29.3. – 20.4.2010, työaika 98:45

Esimerkkilistalla 36 henkilöä.

Toiminta ympärivuorokautista. Yö- ja viikonloppuvuorot suunniteltu 8 henkilölle per jakso, muut listat on suunniteltu siten, että suurin osa henkilöistä arkipäivisin vaihtelevan pituisissa aamuvuoroissa, osalla ”arkipäivälis-toista” myös iltavuoroja. Pääsääntöisesti kaikki tekevät vuorollaan yövuoroja-kin sisältäviä jaksoja.

Jakson työaika suunnitellaan minuutilleen laskentapäivien mukaan.

Suunnitellut työvuorot ja niiden rytmitys / kierto

Vuorojen pituudet 6 – 12 tuntia. Tilaisuus ruokailuun järjestetty työaikana.

Vuorot	Ruokailu	Vuoron pituus	Henkilömäärä
Arkisin			
06.00 – 13.45	työaikana	7 t 45 min	2
07.00 – 14.45	työaikana	7 t 45 min	2-3
08.xx – xx.xx	työaikana	6 – 8 t	8
09.xx – xx.xx	työaikana	6 – 8 t	4
11.00 – 19.00	työaikana	8 t	2
12.00 – 21.00	työaikana	9 t	2
20.30 – 07.30	työaikana	11 t	2
Viikonloppuna ja arkipyhinä			
07.00 – 19.00	työaikana	12 t	2
09.00 – 21.00	työaikana	12 t	2
20.30 – 07.30	työaikana	11 t	2

Arkisin työvuorot on järjestetty n. 7-8 tunnin pituisiksi porrastettuna palveluaikatarpeen mukaan siten, että suurin henkilömäärä klo 8 – 16 välillä.

Ei säännönmukaista vuorokiertoa.

Yövuorolistoilla yövuoroja aina 3 peräkkäistä. Yövuorolistoilla yleensä myös yksi viikonloppu (la + su) 12 tunnin päivävuoroja.

Arkipäivien aamuvuoroja suunniteltaessa on pyritty siihen, että henkilöllä koko viikko (ma-pe) tiettyä vuoroa.

Niuvanniemen sairaala

Jakso 28.6. – 18.7.2010, työaika 114:45

Esimerkkilistalla 33 henkilöä, joista yksi noudattaa virastotyöaikaa.

Jakson työaika suunnitellaan minuutilleen laskentapäivien mukaan.

Suunnitellut työvuorot ja niiden rytmitys / kierto

Vuorojen pituudet n. 8 – 11 tuntia. Tilaisuus ruokailuun järjestetty työaikana.

Huom. Alla esitetyt henkilömäärät perustuvat (kuten muillakin aloilla) esimerkkilistan suunniteltuihin henkilöstömääriin.

Vuorot	Ruokailu	Vuoron pituus	Henkilömäärä
06.45 – 15.00	työaikana	8 t 15 min	n. 9
13.00 – 21.00	työaikana	8 t	7-8
20.45 – 07.00	työaikana	10 t 15 min	2

Ei näyttäisi olevan säännönmukaista vuorokiertoa. Periaatteena kuitenkin rytmitys, jossa vapaapäivien jälkeen tullaan iltavuoroon, tämän jälkeen aamu- vuoro, joiden jälkeen mahdollisesti kaksi yövuoroa (peräkkäisten iltä-, aamu- vuorojen määrä vaihtelee).

Helsingin poliisilaitos, Eteläisen poliisipiirin kenttäyksikkö

Jakso 2. – 22.8.2010, työaika 114:45

Esimerkkilistoilla 147 henkilöä, jotka on jaettu 7 a- ja b-ryhmään eli yhteensä 14 ryhmään (ks. vuoronvetäjien runkosuunnitelma). Pääsäännön mukaan samaan ryhmään kuuluvat henkilöt ovat jaksolla samoissa työvuoroissa. Perusrakenne suunniteltu 6 ensimmäisellä a + b ryhmällä, joita ryhmät 7a ja 7c täydentävät mm. lisäpainotuksilla viikonloppuoinä.

Jakson työaikaa ei aina suunnitella minuutilleen laskentapäivien mukaan. Helsingin poliisilaitoksella on sovittu joitakin poikkeuksia esim. vuosilomien suhteen.

Suunnitellut työvuorot ja niiden rytmitys / kierto

Vuorojen pituudet 7 – 12 tuntia. Tilaisuus ruokailuun järjestetty työaikana.

Vuorot	Ruokailu	Vuoron pituus	Henkilömäärä
Päivävuoro, yht. n. 20 henkilöä. Tulo- ja lähtöajat porrastettu 2 ryhmään			
x 07-19	työaikana		1 ryhmä
y 10-20	työaikana		1 ryhmä
Päivävurojen lisäksi sekä aamussa että illassa lyhyemmät toisiaan seuraavat vuorot (pe ja la iltoina molemmat hieman pidempiä siten, että myöhäisempi vuoro päättyy n. 03-04).			
x 07-15	työaikana		1 ryhmä
y 15-22	työaikana		1 ryhmä
Yövuoro, n. 20 henkilöä. Tulo- ja lähtöajat porrastettu 2 ryhmään. Pe ja la iltoina klo 19 alkavassa yövuorossa lisäpainotusryhmä			
x 19-07	työaikana		1 ryhmä (pe, la 2)
y 20-07.30	työaikana		1 ryhmä

Jokaisessa ryhmässä n. 10 henkilöä. Yllä mainittujen lisäksi ryhmillä 7a ja 7c joitakin täydentäviä päivävuoroja (9-21).

Kierto x

07-19	07-15*	19-24	0-7	vp	vp
-------	--------	-------	-----	----	----

Kierto y

10-20	15-22*	20-24	0-7.30	vp	vp
-------	--------	-------	--------	----	----

* Mikäli vuoro osuu perjantaille tai lauantaille, tehdään vuorot pidempinä siten, että myöhäisempi vuoro päättyy klo 03-04. Esim. 07-17 ja 17-04.

Vuorokierto suunniteltu siten, että esim. ryhmä 1A aloittaa kierrosta x ja vapaa päivien jälkeen tekee kierron y. Vastaavasti ryhmä 1B aloittaa samanaikaisesti kierrosta y ja jatkaa vapaapäivien jälkeen kierrosta x. Molempien kiertojen mukaisissa vuoroissa on joka päivä joku ryhmä töissä. Lisäksi viikonloppujen yövuoroissa on lisäpainotusta.

Rikosseuraamuslaitos**Jaksot 15.2. – 7.3.2010 ja 8. – 28.3.2010, työaika yhteensä 229:30**

Käytössä on 2 x 3 viikon tasausjaksot. Joissakin yksittäisissä vankiloissa on pelkästään 3 viikon jaksot.

Rikosseuraamuslaitoksessa on käytössä pysyvä vuorokierto, jonka perusteella virkamies voi periaatteessa ennakoida työvuoronsa jopa useiden vuosien päähän. Vuorokierto on rakennettu siten, että siinä täyttyy henkilöstötarve päivittäin. Järjestelmä on aikanaan vahvistettu niin viraston kuin henkilöstön edustajien toimesta eikä rikosseuraamuslaitoksessa erikseen vahvisteta tai anneta tiedoksi työvuoroluetteloita 3- tai 6-viikkoisjaksolle.

Käytetyt työvuorot ovat tulo- ja lähtöajoiltaan kiinteitä eikä niitä muokata siten, että työaika tasoittuisi aina laskentapäivien osoittamaan tuntimäärään. Näin syntyviä isompia ylityksiä ja alituksia tasoitetaan joko tasoittumisjärjestelmän jälkimmäisellä jaksolla tai joissakin tapauksissa siirtämällä erotus työaikapankkiin. Koulutuspäivien osalta työvuoroja ei muuteta ja riippuen miten koulutus työvuoroihin nähden sijoittuu voi koulutus muodostaa lisä- tai ylityötä taikka alitusta. Alitusten siirrosta työaikapankkiin ei ole laitostason päätöstä ja käytännöt vaihtelevat vankiloittain ja esimiehittäin.

Suunnitellut työvuorot ja niiden rytmitys / kierto

Vuorojen pituudet 7 – 16 tuntia. Yövuoroja lukuun ottamatta vuoroissa pääsääntöisesti 1 tunnin lepoaika, jota ei lueta työajaksi. Yövuoroissa tilaisuus ruokailuun järjestetty työaikana.

Vuorot	Ruokailu	Vuoron pituus	Henkilömäärä
Arkisin			
0-7	työaikana	7 t	4
7-24	1 t	16 t	4
6.30 – (loppuaika vaihtelee 16-21)	1 t	8.30 – 13.30	12
Viikonloppuna			
0-8.15	työaikana	8 t 15 min	4
8-24	1 t	15 t	4
8 - (loppuaika vaihtelee 16-21)	1 t	7 – 12 t	12

Pääsääntöisesti toistuva rytmitys, kesto 10 vrk, runkolistassa muutamia poikkeamia vapaiden määrässä

6.30-21	6.30-16	0-7	vp	vp	vp	6.30-X	7-24	vp	vp
---------	---------	-----	----	----	----	--------	------	----	----

3.3 Tilastoyhteenveto vastauksista

Liitteenä 2 on edellä mainituilta jaksotyöaloilta saatujen työvuoroluetteloiden ja toteutuneiden työtuntien pohjalta laadittu tilastoyhteenveto keskeytyspäivistä, niiden perusteista sekä lisä- ja ylityöstä.

4 Työaikalain säännökset ja eräiden alojen sopimusmääräykset

4.1 Työaikalaki

Työaikalain mukaan säännöllinen työaika jaksotyössä on enintään 120 tuntia kolmen viikon pituisena ajanjaksona. Työaikalaki ei määrittele eikä rajoita jaksotyön vuorokautista eikä viikoittaista työaika muutoin kuin lepoaikoja koskevien säännösten kautta. Vuorokausileposäännöksen mukaan jaksotyössä työntekijälle on pääsäännön mukaan annettava jokaisen työvuoron alkamista seuraavan 24 tunnin aikana vähintään yhdeksän tunnin pituinen keskeytymätön lepoaika, mikä tarkoittaa sitä, että työvuoro voi käytännössä olla enintään 15 tunnin pituinen.

Työaikalain mukaan jos työjakso keskeytyy sen johdosta että työntekijän työsuhte on päättynyt tai että hän ei ole voinut olla työssä loman, sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi, tarkastellaan poissaolojen ulkopuolista tehtyä työaika ja jaetaan se työhön käytettyjen vuorokausien lukumäärällä. Mikäli saatu keskimääräinen työaika on yli 8 tuntia, kunakin työjaksolla tehtynä työpäivänä on syntynyt korvattavaa ylityötä. Kutakin työpäivää kohden kahdelta ensimmäiseltä keskimääräiseltä ylityötunnilta on maksettava 50 prosentilla ja seuraavilta tunneilta 100 prosentilla korotettu palkka.

Työaikalaki ei erottele ennalta tiedettyä ja yllättävää keskeytystä. Ero syntyy siis käytännön kautta sillä perusteella, voidaanko työvuoroluetteloa enää muuttaa sen jälkeen, kun keskeytys on tullut työnantajan tietoon.

4.2 Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus

Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen jaksotyöaika koskevia määräyksiä voidaan soveltaa vain työaikalain 7 §:ssä mainituissa töissä ja toimintayksiköissä, joita ovat mm. sairaalat, huoltolaitokset, terveyskeskukset, ympäri vuorokauden toimivat lasten päiväkodit mukaan luettuna ryhmäper-

hepäiväkodit ja vammaisten asuntolat, kesäsiirtolat, pakolaiskeskukset, vanhusten palvelutalot sekä kotipalvelu.

Jaksotyössä työvuoro on säännönmukaisesti enintään 10 tunnin pituinen, jolleivät viraston tai laitoksen toiminnan kannalta välttämättömät lyhytaikaiset poikkeukset muuta aiheuta tai toimivaltainen viranomainen ja asianomainen sopijajärjestö paikallisesti toisin sovi. Psykiatrisissa sairaaloissa ja kehitysvammalaitoksissa voi yötyövuoro kuitenkin olla 11 tunnin pituinen. (Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus, 3. luku, 12 § 2 mom.)

Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaan keskeytyneen työjakson lisä- ja ylityömääräyksiä sovelletaan jaksotyössä silloin, kun viranhaltija tai työntekijä ei ole työssä koko jaksoa hyväksyttävän syyn vuoksi. Soveltamisohjeen mukaan hyväksyttävä syy poissaoloon on vuosiloma, virka-/työvapaa tai palvelussuhteen alkaminen tai päättyminen kesken työaikajakson mukaan lukien tilanne, jossa palvelussuhde ei kestä yhtään kokonaista 3 tai 2 viikon työaikajaksoa, mutta ei lakko.

Kunnallisessa yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa on jaksotyön ylityö määriteltä erikseen ennalta tiedettyjen ja yllättävien keskeytysten osalta seuraavasti.

Ennalta tiedetty keskeytys

Jos keskeytys on ollut tiedossa 5 päivää ennen työjakson alkua tai työvuoroluetteloon suunniteltu työaika ylittää sopimuksen mukaan jaksotyölle määrätyn täyden työajan, ylityötä on se työaika, joka ylittää seuraavan yhteenlaske-
tun tuntimäärän:

- a) jokaista täyttä kalenteriviikkoa kohden 38 tuntia 15 minuuttia
- b) jokaista vajaata kalenteriviikkoa kohden seuraavasti:

keskeytyksen ulkopuoliset päivät	1	2	3	4	5	6
tunnit	8	16	16	24	28	31

Kunnallisessa yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa on lisäksi seuraavat jaksotyötä koskevat määräykset vuosilomapäivien kulumisesta keskeytyksen aikana.

1. Täysi kalenteriviikko

Vuosiloma-aikaan sisältyvällä täydellä kalenteriviikolla on 5 vuosilomapäivää.

2. Vajaa kalenteriviikko

Vuosiloma-aikaan sisältyvällä täydellä kalenteriviikolla vuosilomapäivät kulu-
vat seuraavasti.

Vuosiloma-aika kalenteripäivinä	1	2	3	4	5	6
Vuosilomapäivät	1	1,5	2	3	3	4

Yllättävä keskeytys

Jos keskeytys ei ole ollut tiedossa 5 päivää ennen työjakson alkua eikä työvuoroluetteloon ole etukäteen suunniteltu lisä- tai ylityötä, se työaika, joka tehdään poissaolon ulkopuolella hyväksytyssä työvuoroluettelossa suunnitellun säännöllisen työajan lisäksi, on täydessä työajassa ylityötä ja osa-aikatyössä lisätyötä ylityörajaan saakka.

Keskeytynyttä työjaksoa koskevien määräysten pääperiaatteena on, että mikäli keskeytys ei ole ollut tiedossa viittä päivää ennen työjakson alkua, laadittu työvuoroluettelo osoittaa säännöllisen työajan ja ylityörajan. Tapauksissa, joissa työjakson työaika on suunniteltu sopimuksen säännöllisen työajan yli taikka kun jakson keskeytys on ollut etukäteen tiedossa, on keskeytyksen ulkopuolisille päiville määrätty erikseen laskennallinen ylityöraja.

Keskeytyneessä työjaksossa ylityö korvataan maksamalla kahdelta ensimmäiseltä työpäivää kohden lasketulta keskimääräiseltä ylityötunnilta 50 %:lla korotettu tuntipalkka ja seuraavilta 100 %:lla korotettu tuntipalkka. Viranhaltija/työntekijä on kuitenkin aina oikeutettu saamaan kahden viikon työjakson 12 ja kolmeviikkoisjakson 18 ensimmäisen ylityötunnin jälkeen 100 %:lla korotetun tuntipalkan.

4.3 Palvelulaitosten työnantajyhdistyksen työehtosopimus

Palvelulaitosten työnantajyhdistyksen työehtosopimuksen mukaan jakso-
työssä työaika voidaan järjestää 2 – 6 viikon pituisena jaksone siten, että se
tasoittuu keskimäärin 38 tuntiin 15 minuuttiin viikossa.

Jaksotyössä työvuoro pyritään järjestämään siten, että sen pituus päivävuorossa on enintään 10 tuntia ja yövuorossa enintään 12 tuntia.

Ennalta tiedetty keskeytys

Mikäli keskeytys on tiedossa työvuoroluetteloa laadittaessa, suunnitellaan työaika alla olevan taulukon mukaisesti. Jos keskeytys tulee tietoon vasta työvuoroluettelon tiedoksiannon jälkeen, mutta kuitenkin viimeistään 5 päivää ennen työjakson alkua, muutetaan työvuoroluettelo vastaamaan alla esitetyn taulukon mukaisia tuntimääriä.

Keskeytyspäiviä viikossa	Jaksolle työaika ko. viikolta
1	32
2	24
3	16
4	8
5-7	-

Yllättävä keskeytys

Jos keskeytys ei ole ollut tiedossa työvuoroluetteloa laadittaessa tai viimeistään 5 päivää ennen työaikajakson alkua, noudatetaan keskeytyksen sattuessa työaikajakson vahvistettua työvuoroluetteloa, jolloin keskeytysajan ulkopuolelle suunniteltu työaika osoittaa täyden työajan ylityörajan.

Keskeytyneessä työaikajaksoissa ylityökorvauksena suoritetaan

- 50 %:lla korotettua tuntipalkkaa
 - 2 viikon työaikajakson 12 ensimmäiseltä ylityötunnilta
 - 3 viikon työaikajakson 18 ensimmäiseltä ylityötunnilta
 - 4 viikon työaikajakson 24 ensimmäiseltä ylityötunnilta
 - 5 viikon työaikajakson 30 ensimmäiseltä ylityötunnilta
 - 6 viikon työaikajakson 36 ensimmäiseltä ylityötunnilta
- 100 %:lla korotettua tuntipalkkaa tämän ylittävältä ajalta

4.4 Terveyspalvelualan työehtosopimus

Terveyspalvelualan työehtosopimuksen mukaan työaika voidaan järjestää työaikalain 7 §:n mukaisesti sairaaloiden, lääkäriasemien, terveyskylpylöiden ja kuntoutukslaitosten vuodeosastoilla ja ympäri vuorokauden toimivilla päivystyspoliklinikoilla ja hoitokodeissa. Tällöin säännöllinen työaika on kolmen viikon jaksossa 114 tuntia 45 minuuttia. Työvuoron pituus on enintään 10 tuntia ja yövuoron pituus enintään 12 tuntia, ellei paikallisesti sovita enintään 14 tunnin työvuorosta.

Keskeytyneen ja arkipyhiä sisältävän jakson työaika ja ylityökynnys määrittyvät laskenta- ja keskeytyspäivien perusteella seuraavasti.

Laskentapäivällä tarkoitetaan työssäolojakson maanantain ja perjantain välisiä päiviä. Keskeytyspäivällä tarkoitetaan työvuorolistan laadintahetkellä tiedossa olevia poissaolojakson maanantain ja perjantain välisiä päiviä.

Keskeytynyt jakso

Keskeytyspäivät lyhentävät työjakson työaikaan kukin keskimääräisen päivätyöajan, 7 tuntia 39 minuuttia, verran. Asiaa selventää seuraava taulukko.

Laskentapäivien lukumäärä	Jakson työaika eli 50 %:n ylityökynnys	100 %:n ylityökynnys	Tuntimäärä, jolta 50 % ylityökorvaus enintään voidaan suorittaa
1	7:39	8:39	1
2	15:18	17:18	2
3	22:57	25:57	3
4	30:36	34:36	4
5	38:15	43:15	5
6	45:54	51:54	6
7	53:33	60:33	7
8	61:12	69:12	8
9	68:51	77:51	9
10	76:30	86:30	10
11	84:09	95:09	11
12	91:48	103:48	12
13	99:27	112:27	13
14	107:06	121:06	14
15	114:45	129:45	15

Työntekijän maanantaista perjantaihin kestävä vuosiloman tai muun työloman jälkeinen lauantai ja sunnuntai suunnitellaan työvuorolistaan vapaapäiviksi. Vastaavasti suunnitellaan maanantaista lauantaihin kestävä vuosiloman tai muun työloman jälkeinen sunnuntai vapaapäiväksi.

Keskeytyvälle työjaksolle tulee työvuorolista laatia siten, ettei laskentapäivien työaika ylitä edellä olevien suunnitteluohjeiden mukaista ylityökynnystä.

Yllättävä keskeytys

Työvuorolistan julkaisemisen jälkeen tietoon tulevat poissaolot eivät muuta julkaistua listaa. Yllättävän poissaolopäivän työaika otetaan ylityölaskennassa huomioon siten kuin se on työvuorolistaan merkitty ja jakson ylityökynnystä ei muuteta.

Jakson sisälle ajoittuva palkaton poissaolo alentaa yllättävissä keskeytyksissä jakson säännöllistä työaikaan ja ylityökynnystä työvuorolistaan suunnitellun työajan mukaisesti.

Mikäli jakso keskeytyy työsuhteen päättymisen, lomauttamisen tai muun palkattoman, jakson loppuun jatkuvan poissaolon vuoksi, lasketaan kesken jääneen jakson tosiasialliset työtunnit ja samalta ajalta tuntimäärä keskimääräisen päivittäisen työajan (7 t 39 min) perusteella. Keskimääräisen työajan ylittävät työtunnit korvataan ylityönä.

4.5 Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus

Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimuksen mukaan työntekijän säännöllinen työaika työaikalain 7 §:n mukaisessa jaksotyössä kuten ympäri vuorokauden toimivissa asumis- ja hoitoyksiköissä on enintään 10 tuntia vuorokaudessa, yövuorossa 12 tuntia vuorokaudessa ja 38 1/3 tuntia viikossa. Viikoittainen säännöllinen työaika voidaan järjestää myös siten, että se on keskimäärin edellä mainittu ja paikallisesti voidaan työvuoron enimmäispituudeksi sopia 12 tuntia myös päivä- ja iltavuoroissa.

Päivystysluonteisessa jaksotyössä, jossa työntekijällä on työvuoron kuluessa yleensä mahdollisuus lepoon, työvuoron enimmäispituus voi olla pidempi, kunhan työaikalain 29 §:n mukaiset vuorokausilepoajat täyttyvät.

Ylityötä on työ, jota tehdään yli työvuoroluettelon merkityn työehtosopimuksen mukaisen keskimääräisen viikoittaisen enimmäistyöajan. Siitä maksetaan kultakin kolmen viikon ajanjaksolta kahdeksaltatoista ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.

Ennalta tiedetty keskeytys

Ennen työvuoroluettelon vahvistamista tiedossa olevat työpäiviksi osuvat poissaolopäivät alentavat tasoittumisjakson ylityökynnystä keskimääräisen päivittäisen työajan verran eli 7 tuntia 40 minuuttia kutakin poissaolopäivää kohden.

Ellei työvuorojen sijoittumista eri viikonpäiville tiedetä ennen työvuoroluettelon vahvistamista, oletetaan työvuorojen sijoittuvan maanantain ja perjantain välille ja tällöin maanantain ja perjantain väliset tiedossa olevat poissaolopäivät alentavat ylityökynnystä.

Edellä laskettu ylityökynnys on samalla työvuoroluettelon suunniteltavan säännöllisen työajan määrä.

Yllättävä keskeytys

Työvuoroluettelon vahvistamisen jälkeen tietoon tulevat poissaolot alentavat ylityökynnystä työvuoroluettelon merkittyjen poissaolon vuoksi tekemättä jääneiden työtuntien mukaisesti.

5 Valtion ja muiden alojen sopimusmääräysten vertailua

5.1 Kuntasektori

Ennalta tiedetty keskeytys

Kun kyseessä on sopimuksen mukainen ennalta tiedetty keskeytys eli keskeytys on ollut tiedossa 5 päivää ennen työjakson alkua, määräytyy keskeytyneen työviikon ylityökynnys keskeytyksen ulkopuolisten päivien lukumäärän perusteella. Keskeytyksen ulkopuolisten päivien tuntimäärät on sovittu keskeytyneen viikon taulukoissa. Taulukko muistuttaa valtion virkamiesten keskeytyneen työjakson taulukkoa siinä mielessä, että työaika on jaettu kaikille viikon kalenteripäiville. Kuntasektorin sopimuksessa työtunteja tarkastellaan viikkokohtaisesti (7 päivää) ja valtion virkamiehillä työjaksokohtaisesti (21 päivää). Tällä erolla ei kuitenkaan ole merkitystä, koska työjakson työaika lasketaan aina kokonaisuutena.

Valtion virkamiesten järjestelmässä laskentapäivän samoin kuin keskeytyspäivän laskennallinen arvo on aina 5 tuntia 28 minuuttia. Kuntasektorin sopimuksessa poissaolopäivän arvo vaihtelee 0 – 8 tuntiin viikon poissaolopäivien lukumäärästä riippuen seuraavasti.

	Kunta	Valtio
1. poissaolopäivä	7:15	5:28
2. poissaolopäivä	3	5:28
3. poissaolopäivä	4	5:28
4. poissaolopäivä	8	5:28
5. poissaolopäivä	0	5:28
6. poissaolopäivä	8	5:28
7. poissaolopäivä	8	5:28
koko viikon poissaolo yht.	38:15	38:15

Kuntasektorin sopimuksessa olevaa työtuntitaulukko käytetään ennen kaikkea työvuoroluettelon laadinnassa, koska ennalta tiedetty keskeytys on yleensä niin varhaisessa vaiheessa tiedossa, että se voidaan ottaa huomioon ennen työvuoroluettelon lopullista vahvistamista.

Ennalta tiedetyn keskeytyksen osalta kuntasektorin sopimus johtaa virkamielen ja työntekijän kannalta keskimäärin varsin samanlaiseen lopputulokseen kuin valtion virkamiesten sopimus. Eroavuudet yksittäistapauksissa johtuvat erilaisista laskennallisista arvoista, joita kuntasektorin tai valtion työaikasopimus poissaolopäivälle tai laskentapäivälle kussakin tilanteessa antaa. Esimerkiksi yhden poissaolopäivän johdosta kuntasektorilla edellytetään tehtäväksi 1 tunti ja 47 minuuttia vähemmän työtunteja kuin valtiolla. Poissaolon kestäessä esimerkiksi viisi päivää maanantaista perjantaihin kuntasektorilla edellytetty työtuntimäärä on yhteensä 5 tuntia 4 minuuttia korkeampi kuin valtiolla.

Yllättävä keskeytys

Kun kyseessä on sopimuksen mukainen yllättävä keskeytys eli se ei ole ollut tiedossa 5 päivää ennen työjakson alkua, työjakson työvuoroluetteloa ei hyväksyttävästä syystä tapahtuneen poissaolon perusteella muuteta. Poissaoloaika otetaan huomioon työaikalaskennassa siten kuin työntekijä olisi ollut työssä eikä jakson ylityökynnyskään näin ollen muutu. Sopimus vastaa tältä osin valtion työntekijöiden sopimusmääräystä siinä tarkoitettujen poissaolojen osalta. Valtion virkamiesten poissaolopäivät ovat laskennalliselta pituudeltaan aina 5 tuntia 28 minuuttia huolimatta siitä, minkä pituisia ovat poissaoloajalle sattuneet työvuorot tai sisältykö siihen lepoaikoja. Kuntasektorin sopimuksen mukaan esimerkiksi sairauspoissaolon vaikutus työjakson tosiasialliseen työaikaan ja ylityökorvauksiin riippuu siitä, mikä on poissaoloajalle vahvistettujen työvuorojen pituus.

5.2 Terveyspalveluala

Ennalta tiedetty keskeytys

Mikäli poissaolo on tiedossa ennen työvuoroluettelon julkaisemista, se lyhentää työjakson työaika keskimääräisen säännöllisen vuorokautisen työajan verran eli 7 tuntia 39 minuuttia. Huomioon otetaan vain poissaolojakson maanantain ja perjantain väliset päivät. Vastaavassa tapauksessa valtion virkamiehillä poissaolo lyhentää jakson työaika 5 tuntia 28 minuuttia ja huomioon otetaan kaikki poissaolojaksoon sisältyvät viikonpäivät.

Koska samanpituisen poissaolon sijoittuminen eri viikonpäiville vaikuttaa terveyspalvelualan keskeytyneen jakson järjestelmässä eri tavoin, ei vertailua valtion virkamiesten järjestelmään voida suorittaa yksistään poissaolopäivien lukumäärän perusteella. Alla on esitetty poissaolopäivien vaikutus yhden kalenteriviikon osalta kun poissaolo alkaa maanantaina.

	Terveyspalveluala	Valtio
1. poissaolopäivä (ma)	7:39	5:28
2. poissaolopäivä (ti)	7:39	5:28
3. poissaolopäivä (ke)	7:39	5:28
4. poissaolopäivä (to)	7:39	5:28
5. poissaolopäivä (pe)	7:39	5:28
6. poissaolopäivä (la)	0	5:28
7. poissaolopäivä (su)	0	5:28
koko viikon poissaolo yht.	38:15	38:15

Mikäli poissaolo sijoittuu maanantain ja perjantain välille sisältämättä viikonloppua, edellytetään terveysterveystietopalvelualalla tehtäväksi kutakin poissaolopäivää kohden 2 tuntia 11 minuuttia vähemmän työtunteja kuin valtiolla. Enimmillään siis, poissaolon kestäessä viisi päivää maanantaista perjantaihin, edellytetty työtuntimäärä on yhteensä 10 tuntia 56 minuuttia alempi.

Yllättävä keskeytys

Mikäli poissaolo tulee tietoon työvuoroluettelon julkaisemisen jälkeen, työvuoroluetteloa ei sen johdosta muuteta. Sopimusmääräys vastaa valtion työntekijöiden sopimusmääräystä siinä lueteltujen poissaolojen osalta ja kuntasektorin sopimusta yllättävän keskeytyksen työaikalaskennan osalta. Eli yllättävän keskeytyksen vaikutus työjakson tosiasialliseen työaikaan riippuu siitä, mikä on poissaoloajalle sattuneiden työvuorojen pituus. Valtion virkamiehillä yllättävä keskeytys lyhentää työjakson työaikaa samoin kuin ennaltakin tiedetty keskeytys eli 5 tuntia 28 minuuttia kultakin poissaolopäivältä.

5.3 Esimerkit

Seuraavissa esimerkeissä on vertailtu valtion virkamiesten, kuntasektorin ja terveysterveystietopalvelualan keskeytyneen jakson järjestelmiä ennalta tiedettyjen keskeytysten ja yllättävien keskeytysten osalta. Alla olevia esimerkkejä tarkastellaan kunkin järjestelmän osalta erikseen ja vertailun lopussa on yhteenveto siitä, millaisiin tuloksiin järjestelmät ovat esimerkkitapauksissa johtaneet.

Esimerkit ovat kuvitteellisia ja ne on laadittu siten, että niistä havainnollistuu järjestelmien eroavaisuudet pääasiallisten keskeytysten syiden käsittelyssä, joita ennalta tiedetyissä keskeytyksissä ovat vuosilomat ja yllättävissä keskeytyksissä sairauslomat. Tarkastelu on kaavamainen eikä sen perusteella voi tehdä johtopäätöksiä järjestelmien käyttäytymisessä muissa kuin esimerkkeinä olevissa tapauksissa. Jos työvuorojen pituus, niiden jakautuminen eri vuorokausille tai poissaolojen sijoittuminen työjakson sisällä poikkeavat esimerkkinä olevasta tilanteesta, niin lopputuloskin on todennäköisesti erilainen ja eri järjestelmät antavat suhteessa toisiinsa erilaisen tuloksen.

tilanteesta, niin lopputuloskin on todennäköisesti erilainen ja eri järjestelmät antavat suhteessa toisiinsa erilaisen tuloksen.

Ennalta tiedettyjen keskeytysten osalta esimerkeissä on vertailtu samanpi-
tuisten vuosilomajaksojen vaikutusta lomapäivien kulumiseen ja keskeytyksen
ulkopuolelle jäävien päivien työaikaan. Yllättävien keskeytysten osalta puoles-
taan on vertailtu sairausloman vaikutusta jaksolla tehtyihin ylityötunteihin.

Liitteessä 3 on lisää esimerkkejä ja vertailua ennalta tiedetyistä keskeytyk-
sistä ja niiden vaikutuksesta jakson työaikaan valtion virkamiesten, kuntasek-
torin ja terveystalouden keskeytyneen jakson järjestelmissä. Liitteessä 4 on
esimerkkejä yllättävien keskeytysten vaikutuksesta ylityöhön ja korvauksiin
näissä järjestelmissä.

5.3.1 Ennalta tiedetty keskeytys

Esimerkkitapauksina käytettävät työjaksot:

a) Jakson alusta toisen viikon puoleen väliin kestävä vuosiloma (VL)

1. viikko						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
VL	VL	VL	VL	VL	VL	VL
2. viikko						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
VL	VL	VL	-	-	-	-
3. viikko						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
-	-	-	-	-	-	-

b) Toisen viikon puolesta välistä jakson loppuun kestävä vuosiloma (VL)

1. viikko						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
-	-	-	-	-	-	-
2. viikko						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
-	-	-	VL	VL	VL	VL
3. viikko						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
VL	VL	VL	VL	VL	VL	VL

Valtion virkamiehet

Vuosilomapäivät sekä mm. vuosilomaan jäävät lauantait ja sunnuntait ovat keskeytyspäiviä. Jos vuosilomaa on myönnetty kaikki kalenteriviikon vuosilomasopimuksen mukaiset arkipäivät, myös vapaaksi annetut kyseisen viikon lauantait ja sunnuntait ovat keskeytyspäiviä.

Vuosilomaa kuluttavat maanantain ja perjantain väliset arkipäivät.

a) Koska työjaksolle sisältyvä yhdenjaksoinen vuosiloma kestää 10 vuorokautta, laaditaan työvuoroluettelo $21 - 10 = 11$ laskentapäivän eli 60 tunnin 6 minuutin mukaisesti.

Vuosilomapäiviä esimerkissä kuluttavat ensimmäisen viikon maanantain ja perjantain väliset päivät sekä toisen viikon maanantai, tiistai ja keskiviikko, eli yhteensä 8 vuosilomapäivää. Ensimmäisellä viikolla lomaan jäävät lauantai ja sunnuntai eivät kuluta vuosilomaa, vaikka ollessaan keskeytyspäiviä ne laskevat jaksolla teetettävää työaika.

b) Työjaksolle sisältyvä vuosiloma kestää 11 vuorokautta, jolloin työvuoroluettelo laaditaan $21 - 11 = 10$ laskentapäivän eli 54 tunnin 39 minuutin mukaisesti.

Vuosilomapäiviä esimerkissä kuluttavat toisen viikon torstai ja perjantai sekä kolmannen viikon maanantain ja perjantain väliset päivät, eli yhteensä 7 vuosilomapäivää. Jakson toisella ja kolmannella viikolla lomaan jäävät lauantait ja sunnuntait eivät kuluta vuosilomaa, mutta alentavat jaksolla teetettävää työaika.

Kuntasektori

Kuntasektorilla teetettävä työaika määräytyy jokaiselta työjakson viikolta erikseen riippuen viikolle sisältyvien poissaolopäivien lukumäärästä. Myös lomajaksoilla kuluvat vuosilomapäivät lasketaan jokaiselta viikolta erikseen lomajaksoon sisältyvien kalenteripäivien lukumäärän perusteella. Molemmat taulukot on esitelty tarkemmin edellä kohdassa 4.2.

a) Koska ensimmäisen viikon kalenteripäivät jäävät vuosilomaan, ei ensimmäiseltä viikolta tule jaksolle teetettävää työaika. Toisella viikolla loman ulkopuolelle jää 4 kalenteripäivää, jolloin toiselta viikolta tulee teetettäväksi 24 tuntia ja koska kolmas viikko on kokonaan keskeytyksen ulkopuolella, on jaksolla teetettävä työaika yhteensä $24 + 38:15 = 62$ tuntia 15 minuuttia.

Vuosilomaa kuluu ensimmäiseltä viikolta täyden kalenteriviikon mukaisesti 5 päivää ja toiselta viikolta 3 kalenteripäivän mukaisesti 2 päivää, eli koko jaksolta yhteensä 7 päivää.

b) Koska jakson ensimmäisellä viikolla ei ole keskeytyksiä, tulee viikolta teetettäväksi 38 tuntia 15 minuuttia. Jakson toisella viikolla keskeytyksen ulkopuolisia päiviä on 3 ja kuntasektorin keskeytyneen viikon taulukon mukaan teetettävää työaika tulee tältä viikolta 16 tuntia. Kolmannen viikon jäädessä kokonaan keskeytyksen alle, jää jakson ensimmäisellä ja toisella viikolla teetettäväksi yhteensä $38:15 + 16 = 54$ tuntia 15 minuuttia.

Vuosilomapäiviä kuuluu jakson toisella viikolla 4 kalenteripäivän mukaisesti 3 ja kolmannelta viikolta täyden lomaviikon mukaisesti 5 eli koko jaksolta yhteensä 8 päivää.

Terveyspalveluala

Terveyspalvelualan jaksotyöjärjestelmässä jokainen maanantain ja perjantain väliselle arkipäivälle sattuva ennalta tiedetty keskeytys lyhentää jakson työaika keskimääräisen päivätyöajan verran eli 7 tuntia 39 minuuttia. Lauantaille ja sunnuntaille sattuvat ennalta tiedetyt keskeytykset eivät lyhennä jakson työaika. Jakson työaika voidaan laskea vastaavasti keskeytyksen ulkopuolelle jäävien maanantain ja perjantain välisten arkipäivien perusteella.

Vuosilomaa kuluttavat maanantain ja perjantain väliset arkipäivät.

a) Työjakso sisältää 8 keskeytyspäivää eli $15 - 8 = 7$ laskentapäivää. Kutenkin laskentapäivää kohden jaksolle tulee teetettäväksi 7:39 eli jakson työajaksi muodostuu 53 tuntia 33 minuuttia.

Vuosilomapäiviä esimerkissä kuluttavat ensimmäisen viikon maanantain ja perjantain väliset päivät sekä toisen viikon maanantai, tiistai ja keskiviikko, eli yhteensä 8 vuosilomapäivää. Lomaan jäävät lauantai ja sunnuntai eivät vaikuta jakson työaikaan.

b) Keskeytyksen ulkopuolelle jää 8 maanantain ja perjantain välistä laskentapäivää, jolloin jakson työajaksi muodostuu $8 * 7:39 = 61$ tuntia 12 minuuttia.

Vuosilomapäiviä kuluttavat toisen viikon torstai ja perjantai sekä kolmannen viikon maanantain ja perjantain väliset päivät, eli yhteensä 7 vuosilomapäivää. Lomaan jäävät lauantait ja sunnuntait eivät kuluta vuosilomaa eivätkä vaikuta jaksolla teetettävään työaikaan.

Yhteenveto ennalta tiedettyjen keskeytysten esimerkkitapauksista

Jakso a)

Järjestelmä	Laskentapäivät	Lomapäivät	Jakson työaika
Valtio	11	8	60:06
Kuntasektori	11	7	62:15
Terveyspalveluala	7	8	53:33

Jakso b)

Järjestelmä	Laskentapäivät	Lomapäivät	Jakson työaika
Valtio	10	7	54:39
Kuntasektori	10	8	54:15
Terveyspalveluala	8	7	61:12

5.3.2 Yllättävä keskeytys

Esimerkkitapauksina käytettävät työjaksot:

a) Suunniteltu työaika 114:45, tehdyt työtunnit jaksolla 116:30

1. viikko						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
-	14	14	-	-	-	-
-	14	14	-	-	15	15
2. viikko						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
-	-	14	14:15	-	-	-
-	-	SL	SL	-	-	-
3. viikko						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
15	15	-	-	14:30	14	-
15	15	-	-	14:30	14	-

b) Suunniteltu työaika 114:45, tehdyt työtunnit jaksolla 112:00

1. viikko						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
8	10	10	-	-	8	10
10	10	12	-	-	12	10
2. viikko						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
-	12	12	-	-	12	12
-	12	12	10	-	12	12
-						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
-	10	10:45	-	-	-	-
-	SL	SL	SL	SL	SL	SL

Esimerkkijaksoissa ylemmällä rivillä on työvuoroluettelon mukainen vahvistettu työaika ja alemmalla rivillä toteutuneet työajat. Työvuoroluettelosta poikkeavat päivät ja tunnit on merkitty alleviivauksella ja sairauslomat merkinnällä SL.

Valtion virkamiehet

Valtiolla jaksotyön ylityökorvauskynnykset määräytyvät keskeytysten ulkopuolisten päivien, laskentapäivien perusteella. Mikäli laskentapäivinä tehtyjen

työtuntien määrä ylittää laskentapäivien mukaisen suhteellisen työtuntinormin, korvataan ylitys ylityönä (arkipyhäjaksoilla ensin lisätyönä).

a) Koska työjakso on keskeytynyt 2 päivän ajaksi, on jakson ylityökynnys 19 laskentapäivän mukainen eli 103:49. 100 %:n ylityökynnys, 19 laskentapäivän perusteella 120:06, ei ylity. Ylityön määräksi syntyy siis $116:30 - 103:49 = 12$ tuntia 41 minuuttia ylityötä, 50 %:lla korotettua ylityökorvausta.

b) Jakso on keskeytynyt sairausloman takia kolmannen viikon tiistaista jakson loppuun asti. Keskeytyksen ulkopuolelle jää 15 laskentapäivää ja sen perusteella työjakson ylityökynnys on 81:58. 100 %:n ylityökynnys 15 laskentapäivän perusteella on 94:49, joten korvattavaksi tulee 12 tuntia 51 minuuttia 50 %:n ylityötä (100 %:n ja 50 %:n ylityökynnysten erotus) sekä 100 %:n ylityötä $112:00 - 94:49 = 17$ tuntia 11 minuuttia.

Kuntasektori

Kuntasektorilla keskeytyksen ulkopuolella työvuoroluettelossa merkityn säännöllisen työajan lisäksi tehty työ on aina ylityötä. Keskeytyneessä työssä ylityö korvataan maksamalla kahdelta ensimmäiseltä työpäivää kohden lasketulta keskimääräiseltä ylityötunnilta 50 %:lla korotettu tuntipalkka ja seuraavilta 100 %:lla korotettu tuntipalkka.

a) Koska keskeytyksen ulkopuolella on tehty työvuoroluetteloon merkittyjen tuntien lisäksi 30 tuntia ylityötä ja työpäivien lukumäärä työjaksolla on 8, tulee ylityön määräksi työpäivää kohden $30 / 8 = 3$ tuntia 45 minuuttia. Kun jokaista työpäivää kohden kaksi ensimmäistä ylityötuntia korvataan 50 %:lla korotettuna ja loput 100 %:lla korotettuna tuntipalkkana, muodostuu 50 %:n ylityötä yhteensä 16 tuntia ja 100 %:n ylityötä 14 tuntia.

b) Keskeytyksen ulkopuolella on työskennelty 10 päivänä 18 tuntia enemmän kuin työvuoroluettelossa oli tälle ajalle vahvistettu. Ylityön määräksi työpäivää kohden tulee siis $18 / 10 = 1$ tunti 48 minuuttia. 100 %:n päivittäinen ylityökynnys alittuu 12 minuutilla ja jaksolta tulee siis korvattavaksi yhteensä 18 tuntia 50 %:n ylityötä.

Terveyspalveluala

Terveyspalvelualalla yllättävän poissaolopäivän työaika otetaan ylityöläskennassa huomioon siten kuin se on työvuoroluetteloon merkitty ja jakson ylityökynnystä ei muuteta.

a) Vaikka työnteke on yllättäen keskeytynyt kahden päivän ajaksi, huomioidaan keskeytyksen takia tekemättä jääneet työtunnit työvuoroluettelon mukaisesti, jolloin ylityön tuntimääräksi saadaan $144:45 - 114:45 = 30$ tuntia, josta 15 ensimmäistä tuntia korvataan 50 %:n ylityönä ja sen ylittävät 15 tuntia 100 %:n ylityönä.

b) Vastaavasti kuten a-tapauksessa sairastumisen ajalta jakson työtunteihin luetaan työvuoroluettelon mukaiset työtunnit, jolloin koko jakson työajaksi saadaan 132:45 ja ylityön osuudeksi $132:45 - 114:45 = 18$ tuntia. Näistä 15 ensimmäistä ylityötuntia korvataan 50 %:n ylityönä ja 3 seuraavaa 100 %:n ylityönä.

Yhteenveto yllättävien keskeytysten esimerkkitapauksista

Jakso a) työaika 114:45, tehdyt työtunnit jaksolla 116:30

Järjestelmä	Ylityö yhteensä	50 % ylityö	100 % ylityö
Valtio	12:41	12:41	-
Kuntasektori	30:00	16:00	14:00
Terveyspalveluala	30:00	15:00	15:00

Jakso b) Suunniteltu työaika 114:45, tehdyt työtunnit jaksolla 112:00

Järjestelmä	Ylityö yhteensä	50 % ylityö	100 % ylityö
Valtio	30:02	12:51	17:11
Kuntasektori	18:00	18:00	-
Terveyspalveluala	18:00	15:00	3:00

6 Järjestelmän muutostarpeet

Seuraavassa on esitetty ensin työryhmässä edustettuina olevien valtion pääsopijajärjestöjen arvioita valtion jaksotyöjärjestelmästä ja siihen tarvittavista muutoksista ja sen jälkeen erikseen työryhmän työnantajaedustajien näkemykset muutostarpeista ja järjestöjen esityksistä.

6.1 Järjestöjen arvioita valtion jaksotyöjärjestelmästä ja sen muutostarpeista

6.1.1 Yleistä

Jaksotyömääräysten tarkoituksena on mahdollistaa työaikojen joustava suunnittelu ja toteuttaminen viraston toiminnallisten tarpeiden perusteella. Jaksotyöaika antaa työnantajalle huomattavasti suuremmat joustomahdollisuudet työaikojen suunnittelulle kuin muut työaikamuodot. Jaksotyön suunnittelun perusteena käytetään jakson työaikana 114 tuntia 45 minuuttia tavanomaisissa kolmen viikon jaksoissa, joihin ei sisälly minkäänlaista keskeytystä. Tällaisen kolmen viikon jakson jokaiselle päivälle on määritetty päivän laskennallinen arvo 5 tuntia 28 minuuttia (21×5 tuntia 28 minuuttia = 114 tuntia 45 minuuttia). Useissa virastoissa säännöllinen päivittäinen työaika on kuitenkin suunniteltu 5 tuntia 28 minuuttia pidemmäksi ja työvuorojen määrä on pääosin enintään 15 työvuoroa jaksossa.

6.1.2 Nykyisten määräysten soveltamisen ongelmia

Nykyiset jaksotyömääräykset mahdollistavat sen, että esimiehen määräyksestä tehtyjä ylitöitä ei korvata, mikäli samalle jaksolle kohdentuu sekä poisoloa että ylitöitä. Esimerkiksi sairauden takia jakson suunniteltu tuntimäärä voi jäädä vajaaksi ja tätä vajausta täytetään muina päivinä tehdyillä työvuorosuunnitelman yli tehdyillä työtunneilla. Tilanne koetaan epäoikeudenmukaiseksi. Tästä voi aiheutua se, että virkamies on työssä sairaana, jotta hän ei menettäisi tehdyistä ylitöistä korvauksia. Samasta tilanteesta johtuen virkamiehen halukkuus tehdä ylitöitä vähenee.

Keskeytyneen jakson määräysten keskeinen ongelma on se, että vajaan kalenteriviikon mittaisissa keskeytyksissä syntyy tilanteita, joissa jokainen keskeytyspäivä aiheuttaa vajaan jakson työaikaan. Vajauksen määrään vaikuttaa se, kuinka pitkä työvuoro keskeytyspäiväksi muuttuneelle päivälle oli alun perin suunniteltu. Toisaalta voi muodostua ns. teknisiä ylitöitä tapauksissa, joissa sairastuminen osuu viikkolepopäiville.

Työajan ylitys- ja alitustilanteisiin, sekä vahvistettuihin työvuoroluetteloiden muutoksiin on olemassa säännöstö, jota pääasiallisesti sovelletaan sovittujen pelisääntöjen mukaan. Järjestöt haluavatkin korostaa mm. aikaprioriteetin merkitystä sairauspoissaolotilanteissa sekä sitä, että vahvistetusta työvuoroluettelosta saa poiketa ainoastaan erityisen painavasta syystä.

Jaksotyössä työvuorot suunnitellaan virastojen toiminnallisista tarpeista johtuen pääasiallisesti 7 tunnin 39 minuutin – 16 tunnin pituisiksi, vaikka laskentapäivän arvo on 5 tuntia 28 minuuttia. Monessa paikassa on käytössä myös kiertävä säännönmukainen vuorojärjestelmä. Työvuoroa suunniteltaessa ennalta tiedetyssä tilanteessa vajaan jättävät tai listan ylittävät tunnit sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan jo suunnitelmaan. Esimerkiksi säännönmukaisesti maanantaista perjantaihin 7 tuntia 39 minuuttia vuorokaudessa työtä tekevä henkilö saattaa neljän päivän poissaolon takia joutua tekemään 8 tuntia 44 minuuttia jakson muiden työvuorojen yhteydessä tai ylimääräisenä työvuorona viikonloppuna. Edellä kuvatussa tilanteessa menetetään keskeytyspäivien johdosta käytännössä ansaittua vuosilomaa yli vuorokauden työaikaan vastaava määrä ilman, että perusteena olisi viraston toiminnan kannalta painavat syyt.

Vuosilomasopimuksen ja työaikasopimusten määräysten soveltaminen aiheuttaa lisäksi ongelmia lyhyiden eli alle 7 vuorokautta kestävien keskeytysten osalta. Nykyisten vuosilomamääräysten mukaan pitkälomalaisille tulee pidettäväksi vajaan viikon pituinen loma tai sen osa vähintään kerran vuodessa. Kalenteriviikkoa lyhyempään lomaan kuuluvien lauantai- ja sunnuntaipäivien tulkinta laskentapäiväksi tai keskeytyspäiväksi ei ole yhdenmukaista kaikissa virastoissa. Tulkinta siitä, kuinka loma tällaisissa tilanteissa myönnetään, tulee olla yksiselitteinen ja yhdenvertainen kaikissa työaikamuodoissa ja kaikissa virastoissa.

6.1.3 Järjestöjen esittämät toimenpiteet

Ensivaiheessa muutetaan sopimusmääräyksiä niin, että työvuoroluettelon vahvistamisen jälkeen sitä noudatetaan työajanlaskennassa ns. yllättävien keskeytysten osalta. Tästä seuraa se, että tehdyt ylityöt korvataan aina ja ns. tekniset ylityöt poistuvat. Muutos aiheuttaa samalla sen, että yksittäiset henkilöt suhtautuvat ylitöiden tekemiseen suopeammin ja tälle asenteenmuutokselle on myös laskettava arvo. Muutos veisi jaksotyöaikajärjestelmää oikeudenmukaisempaan suuntaan ja vähentäisi mm. järjestelmän väärinkäyttömahdollisuuksia huomattavasti. Muutoksen jälkeen työaikamääräykset kohtelisivat kaikkia tasapuoli-

sesti eikä yksittäisen virkamiehen enää tarvitsisi miettiä poissaolojen vaikutuksia ylitöiden ansaintaan/menettämiseen. Poissaolo itsessään tulisi eriarvoiseksi riippuen siitä onko poissaolo ennalta tiedetty tai yllättäen tuleva. Eriarvoisuus on kuitenkin looginen eikä vaarantaisi virkamiesten yhdenmukaista kohtelua.

Työmarkkinoilla on käytössä eri sopimusaloilla yksinkertaisempia ja oikeudenmukaisempia jaksotyöjärjestelmiä kuin mitä valtion nykyinen järjestelmä on. Toisessa vaiheessa selvitetäisiin mahdollisuudet siirtyä soveltamaan em. jaksotyömääräyksiä, kartoittaa muutosten kustannusvaikutukset ja selvittää tekniset mahdollisuudet muutoksen tekemiselle. Osa selvityksestä toteutettaisiin ns. pilotoitina reaalielämässä eli seurattaisiin ennalta sovittu aika tiettyjen virastojen tiettyjen toimipaikkojen työaikasuunnittelua ja -toteumaa. Työryhmä vertailisi kustannuksia ja resurssi- ja työaikavaikutuksia. Tällaiselle pilotoinnilla pystytään avoimesti ja tarkasti todentamaan kaikki ne vaikutukset, jotka koko järjestelmän muuttaminen vaatii.

Käytössä olevista muista jaksotyöjärjestelmistä yksinkertaisimpia ovat järjestelmät, joissa keskeytyspäivän arvoksi on määritelty 7 tuntia 39 minuuttia. Jos valtion jaksotyöaikamääräyksiä muutettaisiin vastaavasti, muutos korjaisi monta ongelmaa, jotka liittyvät ns. päivän arvo - kysymykseen. Esimerkkeinä tästä ovat lomarahen vaihtovapaapäivät, erilaiset epätavalliset vuosilomatilanteet ja merkkipäivävapaapäivät. Joka tapauksessa keskeytyspäivien laskennallinen arvo tulee määrittää vastaamaan enemmän työpäivän tavanomaista työaikaa. Muutos olisi suuri. Sen resurssi- ja kustannusvaikutukset tulee selvittää tarkasti, kuten jäljempänä työryhmä ehdottaa. Tietyissä ennalta tiedetyissä tilanteissa muutos voi aiheuttaa listan tuntimäärään vähennystä nykyiseen 11 tuntia, toisaalla lisäystä lähes 9 tuntia. Järjestöt ovat valmiit avoimin mielin tarkastelemaan muutosta ja sen vaikutuksia kokonaisuutena.

6.2 Työnantajaa edustavien jäsenten näkemykset

6.2.1 Yleistä nykyisestä järjestelmästä

Työryhmän työnantajaa edustavien jäsenten mielestä valtion nykyinen jaksotyöjärjestelmä on perusteiltaan selkeä ja johdonmukainen. Järjestelmässä kaikilla kalenterivuorokausilla on lähtökohtaisesti sama arvo, mikä soveltuu kaikkina viikonpäivinä ja vuorokauden aikoina tehtävään jaksotyöhön. Sekä työvuoroluetteloa laadittaessa tiedossa olevat että myöhemmin ilmenevät poissaolot vaikuttavat samalla tavalla edellytettyihin työtuntimääriin ja yli-työkorvauksirajoihin. Vaikutukset ovat samat poissaoloperusteesta riippumatta.

6.2.2 Esitykset nykyisen järjestelmän osittaiseksi muuttamiseksi

Työryhmän pääsopijajärjestöjä edustavat jäsenet ovat esittäneet ensivaiheessa järjestelmään muutoksia erityisesti ns. yllättävien, työvuoroluettelon vahvistamisen jälkeen ilmenevien poissaolojen osalta. Poissaolopäivät eivät enää vaikuttaisi ylityölaskentaan, sillä niiltä ehdotetaan huomioon otettavaksi työvuoroluetteloon merkitty tuntimäärä. Mikäli näin tehtäisiin, nykyisen jaksotyöjärjestelmän perusteet muuttuisivat keskeiseltä osaltaan. Järjestelmä ei enää olisi perusteiltaan selkeä, johdonmukainen ja yhteneväinen. Sama poissaolo-peruste kuten sairausloma vaikuttaisi eri tavoin silloin, jos kyseessä on ennalta tiedetty poissaolo kuin ns. yllättävässä poissaolotilanteessa. Poissaolojen vaikutukset tulisivat siis epäselviksi. Myös henkilöstön kohtelu yhdenvertaisella tavalla vaarantuisi. Lisäksi yllättävät poissaolot vaikuttaisivat eri tavoin jaksotyössä kuin muissa työaikamuodoissa kuten virastotyössä ja työnantaja joutuisi maksamaan ylityöstä, vaikka säännöllinen työaika ei poissaolojen vuoksi ole vielä täyttynyt.

Sen lisäksi, että esitetty muutos tekisi järjestelmän perusteiltaan epäyhtenäiseksi ja sekavaksi, se aiheuttaisi lisäkustannuksia, kun kaikki työvuoroluetteloon merkittyjen työtuntien lisäksi tehdyt työtunnit johtaisivat ylityökorvauksiin. Ns. teknisten ylitöiden poistuessa muutoksesta aiheutuisi säästöjä, mutta ne ovat tilannekohtaisia, joten varmuutta niiden toteutumisesta yleensäkin tai samoissa yksiköissä kuin lisäkustannuksia aiheutuu, ei ole. Sitä, vastaisivatko säästöt lisäkustannuksia, ei myöskään voida pitävästi laskea tai ennakoita.

6.2.3 Esitykset siirtymisestä kokonaan uuteen järjestelmään

Työryhmän pääsopijajärjestöjä edustavat jäsenet ehdottavat toisessa vaiheessa siirtymistä kokonaan uudenaikaiseen jaksotyöjärjestelmään, jossa ennalta tiedetyn keskeytyspäivän arvoksi on määritelty 7 tuntia 39 minuuttia. Lisäksi ns. yllättäviä poissaolopäiviä käsiteltäisiin lisä- ja ylityölaskennassa työtuntijärjestelmään merkityn mukaisina. Tällaisia järjestelmiä on sovellettavana yksityisillä jaksotyöaloilla. Työntekijän edustajat toteavat, että näissä järjestelmissä otetaan huomioon vain maanantain ja perjantain väliset poissaolot keskeytyspäivinä, vaikka valtiolla jaksotyötä tyypillisesti tehdään kaikkina viikonpäivinä. Lisäksi näillä muilla aloilla työ on muutoinkin mahdollista järjestää säännöllisemmäksi kuin valtion jaksotyöaloilla, koska muun muassa työvuorojen pituus on niillä rajoitettu yleensä enintään 10 tuntiin eikä yö- ja viikonlopputyötä välttämättä lainkaan tehdä. Näin ollen esitetty malli ei sovellu valtion jaksotyöhön.

Joka tapauksessa siirtyminen ennalta tiedettyjen keskeytyspäivien osalta arvoon 7 tuntia 39 minuuttia tietäisi nykyiseen järjestelmään verrattuna 2 tunnin 11 minuutin mittaista työajan lyhentymistä jokaista keskeytyspäivää kohden. Työajan lyhennys olisi siis jopa lähes 11 tuntia silloin, kun keskeytys kestää viisi arkipäivää eikä siihen sisälly viikonloppua. Työryhmän työnanta-

jaa edustavat jäsenet toteavat, että valtion henkilöstömäärää ei voida kasvattaa, joten nykyisen henkilöstön työajan lyhentymiseen tai muihin työtuntien menetyksiin johtavat työaikajärjestelmien muutokset eivät ole mahdollisia. Työpänonoksen vähentyminen ja ennakoimattomat lisäkustannukset vaikuttavat välittömästi toimintaan ja vaikeuttavat organisaatioiden tehtävien ja tavoitteiden toteuttamista, joten työnantaja ei voi hyväksyä tällaisiin seurauksiin johtavia muutoksia. Keskeytyneitä jaksoja koskevien muutosten sijasta työnantajapuoli kehittäisi jaksotyömääräyksiä siten, että ne vastaisivat nykyistä paremmin toiminnan vaatimuksia sekä edistäisivät tuloksellisuutta ja lisääisivät joustavuutta.

7 Työryhmän jatkotyöskentely

Vuoden 2011 alussa työryhmän työn ollessa kesken valtion työmarkkinalaitos ja pääsopijajärjestöt aloittivat neuvottelut vuoden 2011 palkkausten ja muiden palvelussuhteen ehtojen tarkistuksista. Näiden neuvottelujen tuloksena 28.2.2011 tehdyn valtion virka- ja työehtosopimuksen allekirjoittamispöytäkirjan 3 §:ssä sovittiin jaksotyöryhmän jatkotyöstä seuraavaa.

Jaksotyötä selvittänyt työryhmä jatkaa työtään sopimuskauden loppuun saakka. Työryhmän tehtävänä on työajoista tehdyn valtion virka- ja työehtosopimuksen jaksotyötä tekevien virkamiesten keskeytyneen työjakson sopimusmääräysten osalta a) selvittää 31.12.2011 mennessä ns. yllättäviä poissaoloja koskevan kehittämisvaihtoehdon vaikutuksia toiminnan järjestämiseen, kustannuksiin, työtunteihin ja henkilöstöresursseihin ja b) tarkastella myös muita vaihtoehtoja kyseisten sopimusmääräysten kehittämiseksi ja selvittää niiden sanottuja vaikutuksia. Lisäksi työryhmän tehtävänä on selvittää muiden jaksotyötä koskevien sopimusmääräysten kehittämistä toiminnan tuloksellisuuden ja joustavuuden edistämiseksi sekä tehdä tarvittavat ehdotukset määräysten muuttamiseksi.

LIITE 1

Kysymyksiä jaksotyöalojen virastoille

1. Minkälaiset toiminnalliset tarpeet ja mahdolliset muut erityispiirteet vaikuttavat virastossanne jaksotyötä tekevien työaikajärjestelyihin?
2. Minkälaisia asioita virastossanne on huomioitava työvuorojen sijoittamisissa sekä pituuksissa ja onko näille tai muille työvuorosuunnittelua ohjaaville tekijöille asetettu joitakin reunaehtoja?
3. Ennalta tiedossa olevat keskeytykset
 - Suunnitellaanko työaika aina keskeytyksen ulkopuolelle jäävien laskentapäivien osoittamaan jakson lisä- tai ylityön korvausrajaan saakka?
 - Onko virastossanne muodostunut tai sovittu keskustason työaikasopimuksesta poikkeavia tai sitä tarkentavia käytäntöjä keskeytys-/laskentapäivä -tulkintaan vuosilomien, virkavapauksien tai muiden keskeytysten osalta?
 - Onko joitain erityisiä tilanteita, joissa jo ennalta tiedettyjen keskeytysten vaikutukset laskentapäiviin ja työaikaan on koettu ongelmalliseksi
 - a) viraston (työnantajan) näkökulmasta?
 - b) henkilöstön näkökulmasta?
4. Yllättävät keskeytykset (työvuoroluettelon tiedoksi antamisen jälkeen)
 - Kuinka suureksi arvioisitte työvuoroluettelon vahvistamisen jälkeen ilmenevien keskeytysten esiintymistiheyden?
 - Miten menetellään, mikäli virkamies anoo harkinnanvaraista poissaoloa vasta kun työvuoroluettelo on julkaistu? Mikäli poissaolo on hyväksyttävissä, miten suhtaudutaan työvuoroluettelossa vahvistettuihin työaikoihin?
 - Onko virastossanne muodostunut tai sovittu keskustason työaikasopimuksesta poikkeavia tai sitä tarkentavia käytäntöjä jakson aikana tulevien keskeytysten osalta?
 - Onko joitain erityisiä tilanteita, joissa jakson aikana tulevien keskeytysten vaikutukset laskentapäiviin ja työaikaan on koettu ongelmalliseksi
 - a) viraston (työnantajan) näkökulmasta?
 - b) henkilöstön näkökulmasta?
5. Mikäli pystytte arvioimaan, niin minkä verran syntyneistä lisä- ja ylityökorvauksista on ns. teknisiä korvauksia, eli tilanteita, joissa ei ole tehty työvuoroluettelossa vahvistettujen työaikojen ulkopuolisia tunteja, mutta jaksolta syntyy työajan ylitystä esimerkiksi sairastumisesta aiheutuvien keskeytyspäivien myötä?

6. Entä minkä verran on tilanteita, joissa loppujaksolla tuleva yllättävä keskeytys aiheuttaa sen, ettei alkujaksolla tehdystä työajan ylityksestä synnykään korvattavaa lisä- tai ylityötä?
7. Miten arvioisitte nykyisten keskeytyvää jaksoa koskevien sopimusmääräysten toimivuutta viraston näkökulmasta?

Vastauksiin pyydetään liittämään myös esimerkkinä yhdeltä jaksolta jonkin toimipaikan tai yksikön alkuperäinen työvuoroluettelo, toteutuneet työajat ja niistä muodostuneet korvaukset sekä tiivistelmä vaatimuksista, joilla työvuoroluettelo on laadittu.

Mikäli organisaatiossanne on annettu erillisiä jaksotyötä koskevia ohjeita, myös ne pyydetään liittämään mukaan vastauksiin.

LIITE 2

Tilastoyhteenveto jaksotyöaloille teetetystä kyselystä

"Seuraavassa taulukossa on jaksotyöaloilta saatujen työvuoroluetteloiden ja -toteumien pohjalta laadittu tilastoyhteenveto. Eri alojen luvut eivät ole suoraan toisiinsa verrattavissa, koska työryhmä ei edellyttänyt, että tiedot olisi toimitettava samalta ajanjaksolta. Näin ollen niin loma- kuin sairauspäivien lukumääräeroissa voi olla kausivaihtelua ja saattavat myös osittain selittää eroja lisä- ja ylityötuntien määrissä. Lisäksi taulukosta puuttuu poliisin ja Rikosseuraamuslaitoksen työvuoroluetteloihin merkityt keskeytykset, koska työryhmällä ei ollut näiltä aloilta käytettävissä alkuperäisiä henkilötason työvuorosuunnitelmia. Yleisesti ottaen voidaan kuitenkin todeta, että pääasiallisesti ennalta tiedossa olevia keskeytyksiä aiheutuu vuosilomista ja yllättäviä sairauslomista. Kohdassa muut keskeytykset on esitetty yhteissumma kaikista muista keskeytyksen aiheuttaneista syistä mm. äitiys- ja isyyslomat, lapsen sairaudet ja kaikki muut poissaoloajat, joille on myönnetty virkavapautta sekä virka- tai komennusmatkalla vain matkustamiseen kuluneet vuorokaudet.

Taulukossa on esitetty luvut koko yksiköstä sekä laskennalliset keskiarvot yksittäistä virkamiestä kohden."

	Hätäkeskus, HKI		Hätäkeskus, TRE		Valtion taidemuseo		Tulli, sähkö, tullaus, HKI		Niuvanniemi		Poliisi, HKI*		Rikosseuraamuslaitos (2x3vk)	
	yht.	ka.	yht.	ka.	yht.	ka.	yht.	ka.	yht.	ka.	yht.	ka.	yht. (6 vvk)	ka. (3vkk)
Henkilöitä suunnitelmassa	55		53		17		36		34		147		40	
Suunniteltavat työ-/vapaapäivät	1155		1113		357		756		714		3087		1680	
Keskeytyspäivät suunnitelmassa yht.	162	2,95	184	3,47	135	7,94	64	1,78	162	4,76				
- lomat	123	2,24	177	3,34	135	7,94	64	1,78	141	4,15				
- sairaudet	14	0,25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00				
- muut keskeytykset	25	0,45	7	0,13	0	0,00	0	0,00	21	0,62				
Keskeytyspäivät toteumassa yht.	220	4,00	219	4,13	174	10,24	98	2,72	231	6,79	973	6,62	389	4,86
- lomat	130	2,36	170	3,21	131	7,71	60	1,67	141	4,15	578	3,93	171	2,14
- sairaudet	58	1,05	44	0,83	24	1,41	38	1,06	44	1,29	113	0,77	201	2,51
- muut keskeytykset	32	0,58	5	0,09	19	1,12	0	0,00	46	1,35	282	1,92	17	0,21
Muodostunut lisä- ja ylitö yht.	246	4,47	5	0,09	0	0,00	14	0,39	194	5,71	214	1,46	246	3,08
Lisätö			0	0,00	0	0,00	14	0,39	0	0,00	0	0,00	0	0,00
50 % ylitö			5	0,09	0	0,00	0	0,00	152	4,47	198	1,35	162	2,03
100 % ylitö			0	0,00	0	0,00	0	0,00	42	1,24	16	0,11	84	1,05

* Poliisin lisä- ja ylitöluvuissa vain rahakorvauksena maksetut ylitöykset. Näiden lisäksi työaikapankkiin on jaksolta siirretty n. 146 tuntia työajan ylitystä, eli jakson ylitykset yht.n.360 tuntia (2,44/hlö)

LIITE 3 Ennalta tiedettyjen keskeytysten vertailua eri alojen järjestelmissä

Esimerkkejä ennalta tiedetyistä keskeytyksistä ja niiden vaikutuksesta jakson työaikaan eri alojen keskeytyneen jakson järjestelmissä.
(vv = virkavapaus)

															Valtion virkamiehet	Terveyspalveluala	Kunta-ala	
	ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su				
1	vv														109:17	vaade	vaade	107:30
2	vv	vv													103:49	99:27	99:27	104:30
3	vv	vv	vv												98:21	91:48	91:48	100:30
4	vv	vv	vv	vv											92:54	84:09	84:09	92:30
5	vv	vv	vv	vv	vv										87:26	76:30	76:30	92:30
6	vv	vv	vv	vv	vv	vv									81:58	76:30	76:30	84:30
7	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv								76:30	76:30	76:30	76:30
8	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv							71:02	68:51	68:51	69:15
9	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv						65:34	61:12	61:12	66:15
10	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv					60:06	53:33	53:33	62:15
11	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				54:39	45:54	45:54	54:15
12	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv			49:11	38:15	38:15	54:15
13	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv		43:43	38:15	38:15	46:15
14	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	38:15	38:15	38:15	38:15
15	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	32:47	30:36	30:36	31:00
16	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	27:19	22:57	22:57	28:00
17	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	21:51	15:18	15:18	24:00
18	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	16:24	7:39	7:39	16:00
19	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	10:56	0:00	0:00	16:00
20	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	5:28	0:00	0:00	8:00
21	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	0:00	0:00	0:00	0:00

	Valtion virka- miehet														Terveys- palvelu- ala	Kunta- ala	
	ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su	vaade	vaade	
22												vv	vv	vv	98:21	107:06	100:30
23												vv	vv	vv	92:54	99:27	92:30
24													vv	vv	87:26	91:48	92:30
25													vv	vv	81:58	84:09	84:30
26													vv	vv	76:30	76:30	76:30
27												vv	vv	vv	60:06	68:51	62:15
28												vv	vv	vv	54:39	61:12	54:15
29												vv	vv	vv	49:11	53:33	54:15
30												vv	vv	vv	43:43	45:54	46:15
31												vv	vv	vv	38:15	38:15	38:15
32												vv	vv	vv	21:51	30:36	24:00
33												vv	vv	vv	16:24	22:57	16:00
34												vv	vv	vv	10:56	15:18	16:00
35												vv	vv	vv	5:28	7:39	8:00
36	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	0:00	0:00	0:00
37	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	103:49	99:27	100:15
38	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	92:54	84:09	94:15
39	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	81:58	68:51	86:15
40	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	71:02	53:33	70:15
41	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	60:06	38:15	70:15
42	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	49:11	38:15	54:15
43	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	38:15	38:15	38:15
44	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	98:21	91:48	93:00
45	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	81:58	68:51	84:00

	Valtion virka- miehet														Terveys- palvelu- ala	Kunta- ala	
	ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su			vaade
46	vv	vv	vv					vv	vv	vv					65:34	45:54	72:00
47	vv	vv	vv	vv				vv	vv	vv	vv				49:11	22:57	48:00
48	vv	vv	vv	vv	vv			vv	vv	vv	vv	vv			32:47	0:00	48:00
49	vv	vv	vv	vv	vv	vv		vv	vv	vv	vv	vv	vv		16:24	0:00	24:00
50	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	0:00	0:00	0:00
51															92:54	99:27	93:15
52															87:26	91:48	90:15
53															81:58	84:09	86:15
54															76:30	76:30	78:15
55															71:02	68:51	78:15
56															65:34	68:51	70:15
57															60:06	68:51	62:15
58															54:39	61:12	55:00
59															49:11	53:33	52:00
60															43:43	45:54	48:00
61															38:15	38:15	40:00
62															32:47	30:36	40:00
63															27:19	30:36	32:00
64															21:51	30:36	24:00
65															87:26	91:48	85:15
66															81:58	84:09	82:15
67															76:30	76:30	78:15
68															71:02	68:51	70:15
69															65:34	61:12	70:15

	Valtion virka-alue-alue														Valtion virka-alue-alue	Terveys-alue-alue	Kunta-alue-alue
	ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su			
70				vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	60:06	61:12	62:15
71				vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	54:39	61:12	54:15
72				vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	49:11	53:33	47:00
73				vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	43:43	45:54	44:00
74				vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	38:15	38:15	40:00
75				vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	32:47	30:36	32:00
76				vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	27:19	22:57	32:00
77				vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	21:51	22:57	24:00
78				vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	16:24	22:57	16:00
79			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	81:58	84:09	85:15
80			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	76:30	76:30	82:15
81			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	71:02	68:51	78:15
82			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	65:34	61:12	70:15
83			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	60:06	53:33	70:15
84			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	54:39	53:33	62:15
85			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	49:11	53:33	54:15
86			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	43:43	45:54	47:00
87			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	38:15	38:15	44:00
88			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	32:47	30:36	40:00
89			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	27:19	22:57	32:00
90			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	21:51	15:18	32:00
91			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	16:24	15:18	24:00
92			vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	10:56	15:18	16:00
93		vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	76:30	76:30	77:15

Valtion virka- miehet														Valtion virka- miehet	Terveys- palvelu- ala	Kunta- ala
ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su	vaade	vaade	vaade
94	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				71:02	68:51	74:15
95	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				65:34	61:12	70:15
96	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				60:06	53:33	62:15
97	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				54:39	45:54	62:15
98	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				49:11	45:54	54:15
99	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				43:43	45:54	46:15
100	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				38:15	38:15	39:00
101	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				32:47	30:36	36:00
102	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				27:19	22:57	32:00
103	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				21:51	15:18	24:00
104	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				16:24	7:39	24:00
105	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				10:56	7:39	16:00
106	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				5:28	7:39	8:00
107				vv	vv	vv	vv							92:54	99:27	93:15
108				vv	vv	vv	vv	vv						81:58	84:09	82:15
109				vv	vv	vv	vv	vv	vv					71:02	68:51	78:15
110	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv	vv				60:06	53:33	62:15

LIITE 4 Yllättävien keskeytysten vaikutus ylityöhön ja korvausten korotusosuuksiin eri alojen järjestelmillä

A ja B tapauksissa pohjana samat suunnitellut työuorot, mutta A-tapauksissa on suunniteltujen työuorojen lisäksi tehtyjä työtunteja tai -vuoroja. (SS = sairausloma, VL = vuosiloma)

	Valtion virkemiehet korvaus												Terveyspalveluala korvaus			Kunta-ala korvaus													
	ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su	suunn. tot.	vaade	erotus	50 %	100 %	vaade	erotus	50 %	100 %	vaade	erotus	50 %	100 %		
Tapaus 1a				8:00	8:00	8:00	8:00	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	12:00	8:00	8:00	114:45	87:26	4:34	0:00	114:45	15:00	2:15	114:45	17:15	114:45	xx	17:15	0:00	
Tot.			SS	SS	SS	SS	SS	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	12:00	8:00	8:45	92:00	4:34	0:00		114:45	17:15			114:45	17:15	114:45	xx	17:15	0:00
Tapaus 1b				8:00	8:00	8:00	8:00	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	114:45	87:26	0:00	0:00	114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tot.				SS	SS	SS	SS	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:45	74:45	-12:41	0:00	0:00	114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tapaus 2a								12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	114:45	81:58	12:51	17:11	114:45	15:00	3:00	114:45	18:00	114:45	xx	18:00	0:00	
Tot.								12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	114:45	30:02	17:11		114:45	18:00	3:00	114:45	18:00	114:45	xx	18:00	0:00	
Tapaus 2b								12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	114:45	81:58	12:02	0:00	114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tot.								12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	114:45	12:02	0:00		114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tapaus 3a				8:00	8:00	8:00	8:00	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	114:45	87:26	12:34	0:00	114:45	15:00	10:15	114:45	25:15	114:45	xx	18:00	7:15	
Tot.				SS	SS	SS	SS	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:45	100:00	12:34	0:00		114:45	10:15		114:45	25:15	114:45	xx	18:00	7:15	
Tapaus 3b								9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	114:45	87:26	0:00	0:00	114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tot.								9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:45	74:45	0:00	0:00		114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tapaus 4a				14:00	14:00	14:00	14:15						14:00	14:00		114:45	103:49	12:41	0:00	114:45	15:00	15:00	114:45	30:00	114:45	xx	16:00	14:00	
Tot.				SS	SS	SS	SS						14:00	14:00		114:45	12:41	0:00		114:45	15:00	15:00	114:45	30:00	114:45	xx	16:00	14:00	
Tapaus 4b				14:00	14:00	14:00	14:15						14:00	14:00		114:45	103:49	0:00	0:00	114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tot.				SS	SS	SS	SS						14:00	14:00		114:45	-17:19	0:00		114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tapaus 5a								12:00	12:00							114:45	98:21	6:39	0:00	114:45	15:00	3:15	114:45	18:15	114:45	xx	18:00	0:15	
Tot.								12:00	12:00							114:45	6:39	0:00		114:45	15:00	3:15	114:45	18:15	114:45	xx	18:00	0:15	
Tapaus 5b				8:00	8:00	8:00	8:00	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	114:45	98:21	0:00	0:00	114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tot.				SS	SS	SS	SS	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:45	86:45	-11:36	0:00	0:00	114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tapaus 6a				8:00	8:00	8:00	8:00	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	114:45	98:21	15:26	16:43	114:45	15:00	13:45	114:45	28:45	114:45	xx	18:00	10:45	
Tot.				SS	SS	SS	SS	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:45	130:30	32:09	16:43		114:45	13:45		114:45	28:45	114:45	xx	18:00	10:45	
Tapaus 6b				8:00	8:00	8:00	8:00	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	114:45	98:21	3:24	0:00	114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tot.				SS	SS	SS	SS	9:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:00	8:45	101:45	3:24	0:00		114:45	0:00	0:00	114:45	0:00	114:45	xx	0:00	0:00	
Tapaus 7a				12:00	12:00	12:00	12:00	13:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	76:30	65:34	7:26	0:00	76:30	10:00	4:45	76:30	14:45	76:30	xx	12:00	2:45	
Tot.				SS	SS	SS	SS	13:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	73:00	7:26	0:00		76:30	10:00	4:45	76:30	14:45	76:30	xx	12:00	2:45	
Tapaus 7b								10:00	11:15							58:15	65:34	0:00	0:00	58:15	5:00	11:00	58:15	9:13	58:15	xx	0:00	0:00	
Tot.								10:00	11:15							58:15	-7:19	0:00		58:15	16:00	11:00	58:15	9:13	58:15	xx	0:00	0:00	
Tapaus 8a				12:00	12:15			14:00	14:00	7:00	14:00	14:00	12:00	12:15		38:15	32:47	5:09	4:04	38:15	5:00	11:00	38:15	16:00	38:15	xx	8:00	8:00	
Tot.				SS	SS			14:00	14:00	7:00	14:00	14:00	12:00	12:15		38:15	9:13	4:04		38:15	5:00	11:00	38:15	16:00	38:15	xx	8:00	8:00	
Tapaus 8b				12:00	12:15			14:00	14:00	7:00	14:00	14:00	12:00	12:15		38:15	32:47	0:00	0:00	38:15	0:00	0:00	38:15	0:00	38:15	xx	0:00	0:00	
Tot.				SS	SS			14:00	14:00	7:00	14:00	14:00	12:00	12:15		38:15	-6:47	0:00		38:15	0:00	0:00	38:15	0:00	38:15	xx	0:00	0:00	

VM:N
JULKAISUSARJAN
TEEMAT:

Budjetti
Hallinnon kehittäminen
Kunnat
Ohjaus ja tilivelvollisuus
Rahoitusmarkkinat
Taloudelliset ja
talouspoliittiset
katsaukset
Valtion työmarkkinalaitos
Verotus

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 09 160 01
Telefaksi 09 160 33123
www.vm.fi

21/2011
Valtiovarainministeriön julkaisuja
Huhtikuu 2011

ISSN 1459-3394 (nid.)
ISBN 978-952-251-201-7 (nid.)
ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-251-202-4 (pdf)